

THE FAITH magazine

Revistă de
cultură și
spiritualitate
editată de
Mitropolia
Ortodoxă
Română
a celor două
Americi

January - March 2024 | Volume 73 | No 1

NEWS

† Metropolitan Nicolae

Meditation of His Eminence Metropolitan Nicolae for the Sunday of Orthodoxy

Arhim. Hrisostom Ciuciu

Postul – cale spre vindecare: exemplul Sfinților doctori fără de arginți

Father Daniel Ene's Pastoral Visit to Southern Chile

contents

† NICOLAE

Pastorală la Praznicul Învierii
Domnului 2024 | **3**

Meditation of His Eminence
Metropolitan Nicolae for the Sunday
of Orthodoxy | **5**

ARHIMANDRIT HRISOSTOM CIUCIU

Postul – cale spre vindecare:
exemplul Sfinților doctori fără de
arginți | **7**

PRESBYTERA CAMELIA DOWNIE

Women and Open Retreat | **14**

ARHIDIAC. DR. ADRIAN SORIN MIHALACHE

Care este cea mai mare carte de
teologie? | **18**

PR. PROF. DR. THEODOR DAMIAN

Înger și Demon: Fizica și metafizica
unei idei | **23**

ST. IRENAEUS OF LYONS (+202)

Annunciation: The Analogy of Eve and
the Theotokos | **25**

FR. DRAGOȘ ANDREI GIULEA, PHD

Simeon the God-Receiver – A New
Isaiah in the Temple:
Luke 2:22-40 in the Menaion of the
Feast of the Presentation | **27**

NEWS

Romanian Orthodox Church Holy
Synod meets for first time this year:
main decisions | **33**

FR. VALENTIN ILIES

A Weekend of Spiritual Renewal: St.
John Cassian Feast Day Celebrations
at San Antonio | **34**

FR. GABRIEL ILIEȘ

Father Athanasie Ulea's missionary
visit to Texas | **36**

IULIANA GHEORGHE

Father Daniel Ene's Pastoral Visit to
Southern Chile | **38**

IN MEMORIAM

Părintele Costică Demetriu Popa
(1925-2024) – primul preot ortodox
român misionar în America Latină | **39**

Dorinne-Icky Suba | **41**

Teodor – Dorel Stroie | **44**

EDITORIAL BOARD

His Eminence Metropolitan Nicolae

His Grace Bishop Ioan Casian

V. Rev. Fr. Vasile Mureșan

V. Rev. Fr. Daniel Ene

V. Rev. Fr. George Bazgan

The Faith Magazine is published quarterly by the Romanian Orthodox Metropolia of the Americas. Opinions published in this magazine do not necessarily reflect the position of the Romanian Orthodox Metropolia of the Americas unless so stated.

Annual Subscription:

USA, \$10.00

CANADA, \$15.00

INTERNATIONAL, \$25.00

Postmaster send address changes
to Credința – The Faith,
5410 North Newland Avenue,
Chicago IL, 60656-2026, USA

Pastorală la Praznicul Învierii Domnului 2024

† NICOLAE

din mila lui Dumnezeu
Arhiepiscop al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a
Statelor Unite ale Americii și
Mitropolit al Mitropoliei Ortodoxe Române a celor
două Americi

*Iubitului cler și dreptmăritorilor creștini din sfânta noastră
Arhiepiscopie, pace și nădejde neclintită de la Hristos Domnul cel Înviat,
iar de la noi arhierescă binecuvântare.*

Preacucernici Părinți, lubiți Credincioși, Hristos a înviat!

Dăm slavă lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să rostim din nou aceste cuvinte ce ne vestesc fiecăruia Învierea lui Hristos, minunea ce a schimbat soarta omului și a lumii, minune ce a descoperit biruința vieții asupra păcatului, suferinței și morții, și șansa omului de a trece din viața aceasta la cea veșnică, după cum ne spune Sfântul Apostol Pavel: „Iar Dumnezeu, Care a înviat pe Domnul, ne va învia și pe noi prin puterea Sa” (I Corinteni 6, 14).

Am petrecut cu toții zilele întristării din Săptămâna Sfințelor Patimi pentru a ajunge să ne vestim, în dimineața Învierii, minunea ridicării Domnului din mormânt. De aceea, se cuvine să reflectăm acum la semnificațiile Răstignirii, Morții și Învierii Mântuitorului Iisus Hristos.

Sfintele Evanghelii prezintă aceste evenimente ca împlinind cuvintele Mântuitorului, neînțelese de Sf. Apostoli: „De atunci a început Iisus să le arate ucenicilor Lui că El trebuie să meargă la Ierusalim și să pătimească multe de la bătrâni și de la arhierii și de la cărturari și să fie ucis și a treia zi să învieze” (Matei 16, 21; Marcu 8, 31; Luca 9, 22). Sf. Chiril al Alexandriei descoperă sensurile Patimilor Celui fără de patimi: *Duc la moarte pe Dătătorul vieții. Și s-a făcut aceasta pentru noi, prin puterea și iconomia dumnezeiască mai*

presus de minte... Căci patima lui Hristos s-a prefăcut într-un mijloc de biruire a morții, și moartea Domnului s-a făcut începutul înnoirii omenirii spre nestricăciune și viață nouă. Purtând pe umeri lemnul pe care avea să fie răstignit, înaintează, fiind osândit de mai înainte la moarte și purtând această hotărâre asupra Lui numai pentru noi. Căci a luat asupra Sa osânda ce atârna cu dreptate asupra celor păcătoși, în baza Legii. Pentru că S-a făcut pentru noi blestem, căci „Blestemat este tot cel spânzurat pe lemn,” după cum s-a scris (Galateni 3, 13).¹ Cel ce s-a coborât din cer, Fiul lui Dumnezeu după al cărui chip a fost omul creat, Cel ce s-a smerit pe sine chip de rob luând (Filipeni 2, 7), a acceptat până la sfârșit asumarea condiției umane. Păcatul lui Adam a însemnat înstrăinare de Dumnezeu, îndepărtare de Creator și de izvorul vieții, ceea ce a dus la moarte. În loc de viață deplină, omul s-a aflat sub osânda morții. Pentru că moartea să nu mai aibă stăpânire, pentru vindecare de osândă, Hristos, Dumnezeu-omul, a primit răstignirea pe lemn: Cel ce n-a știut de păcat S-a făcut blestemat pentru noi, ca să ne elibereze pe noi de vechiul blestem.²

Prin jertfa și moartea Sa pe cruce, El ne arată cât de mult ne iubește. Prin această suferință, care aduce mântuire tuturor oamenilor, Hristos ne adevărește că a surpat peretele cel despărțitor dintre noi și Tatăl,

*“Hristos a înviat din morți, fiind începătură (a învierii) celor adormiți. Că de vreme ce printr-un om a venit moartea, tot printr-un om și învierea morților. Căci, precum în Adam toți mor, așa și în Hristos toți vor învia”
(I Corinteni 15, 20-22)*

pastorală

după cuvintele Sf. Chiril al Alexandriei : *După ce s-au săvârșit toate împotriva Mântuitorului Hristos și El Și-a dat duhul pentru noi, de acum închinătorii lui Hristos vor avea să se îmbogățescă în toată înțelepciunea, întru toată cunoștința și în tot cuvântul, primind cunoștința tăinei Lui netulburată și liberă de orice umbră.*³ Hristos s-a aflat cu trupul în mormânt, dar cu sufletul S-a coborât la iad pentru a elibera pe cei ținuți de puterea morții. **Coborârea lui la iad este un eveniment de o importanță cosmică**, după cum învață Sfinții Părinți: *trupul cel preacurat al Domnului a fost așezat în pământ ca un far luminos și strălucirea lui de neoprit și splendoarea puternică a îndepărtat întunericul care domnea în iad și a luminat marginile pământului... Strălucind până la marginile pământului strălucirea divinității a omorât moartea și iadul... Și acum toate: cer și pământ și cele de sub pământ au primit lumina Sfintei Treimi. Prin căldura acestei lumini dumnezeiești omul, lumea și creația întregă sunt însuflețite, sărbătorind cu bucurie de nedescris.*⁴

Cel răstignit, mort și așezat în mormânt nou nu a fost ținut de moarte. Dătătorul Vieții, Viața prin fire, nu putea suporta stricăciunea. Cel ce s-a supus legilor firii noastre și a luat asupra Sa ultima consecință a păcatului, moartea, **a dat viață firii care avea nevoie de viață, firii noastre umane.**⁵ Acest lucru îl mărturisim împreună cu Sf. Vasile cel Mare: *Înviind a treia zi și cale făcând oricărui trup spre învierea cea din morți - că nu era cu putință a fi ținut sub stricăciune Începătorul vieții - făcutu-S-a începătorul celor adormiți, Întâi născut din morți, ca să fie El Însuși începătorul tuturor în toate.*⁶ Iar împreună cu Sf. Ioan Gură de Aur: *Unde-ți este, moarte boldul? Unde-ți este, iadule, biruința? Înviat-a Hristos și tu ai fost nimic...* **Înviat-a Hristos și viața stăpânește.**⁷

Precucernici Părinți, Iubiți Credincioși,

Împărtășindu-ne de aceste tâlcuiuri ale Sfinților Părinți, se cuvine să înțelegem că

Note

¹ Sf. Chiril al Alexandriei, *Comentariu la Evanghelia Sfântului Ioan*, PSB 41, p. 774.

² Ibidem.

³ Ibidem, p. 784.

⁴ N. Vasiliades, *Tainstvo smerti*, p. 182, la Metropolitan Hilarion Alfeyev, *Christ the Conqueror of Hell. The Descent into Hades from an Orthodox Perspective*, St. Vladimir's Seminary Press, 2009, p. 213.

Moartea Mântuitorului este izvorul morții noastre pentru păcat, iar Învierea Lui, izvorul învierii noastre cu Hristos spre veșnicie. De acest lucru ne încredințază Sf. Apostol Pavel: *Așadar, dacă ați înviat împreună cu Hristos, căutați cele de sus, unde se află Hristos, șezând de-a dreapta lui Dumnezeu; Cugetați cele de sus, nu cele de pe pământ; Căci voi ați murit și viața voastră este ascunsă cu Hristos întru Dumnezeu (Coloseni 3, 1-3).* Vestirea Învierii Domnului se cuvine să fie pentru fiecare creștin izvorul unei alte vieți, trăită împreună cu Hristos cel Înviat pentru noi și pentru a noastră mântuire. Cel ce crede în Înviere devine imitator al Celui Înviat, nu mai este ținut de păcat și moarte și dorește cele cerești: *Faceți ceea ce a făcut și El, iubiți ceea ce El a iubit și, aflând într-un voi harul lui Dumnezeu, să iubiți în schimb firea voastră în El, căci precum El sărăcind nu a pierdut bogățiile Sale, smerindu-Se nu și-a micșorat slava și murind nu și-a pierdut veșnicia, așa și voi să călcați pe urmele pașilor Lui; să disprețuiți cele pământeste ca să dobândiți cele cerești.*⁸

Vă îndemn pe toți, preoți și credincioși, să împărtășim cu frații noștri, în aceste zile ale Învierii, această nădejde a învierii noastre cu Hristos. Vestindu-ne unii altora că *Hristos a înviat!* să o facem cu sufletul plin de speranță că Domnul cel Înviat va aduce pace și bună înțelegere și lumii noastre!

Vă îmbrățișez în Hristos Domnul Cel Înviat și vă doresc sănătate și Sărbători fericite!

Adevărat a înviat!

Al vostru frate întru rugăciune către Dumnezeu,

† Mitropolitul NICOLAE

Chicago,
Praznicul Învierii Domnului, 2024

⁵ Cf. Ibidem, p. 787-788.

⁶ Liturghia Sf. Vasile cel Mare.

⁷ Cuvânt de învățătură la praznicul Învierii Domnului.....

⁸ Sfântul Leon cel Mare, *Predici la Nașterea și Arătarea Domnului și la perioada Pentecostarului*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2016, p. 182-183.

Meditation of His Eminence Metropolitan Nicolae for the Sunday of Orthodoxy*

Reverend Fathers, Beloved faithful,

The first Sunday of Great Lent is dedicated to the victory of the Orthodox Faith over heresies. The Fathers who gathered in the Ecumenical Councils of the fourth to the eighth centuries settled the right doctrine about the deity of the Son and of the Holy Spirit, as well as the true veneration due to icons. After more than a hundred years of controversies and battles against the holy icons, the veneration of the Holy Icons, the Holy Cross, and the Holy Relics was re-established by the Seventh Ecumenical Council in Nicaea in 787, and then by the Council of Constantinople in 843. This Council decided that on the first Sunday of Great Lent the triumph of Orthodoxy over all heresies should be celebrated, and that this Sunday should be called the Sunday of Orthodoxy. The *Sunday of Orthodoxy* commemorates the struggles and the victory over the heretics, a victory that is synthesized in the re-establishing of the veneration of icons.

The icon is a *window into the Absolute* which reveals to us the world transfigured, the world of those who partake of divine grace and bring us this transfiguration, that is, holiness. The representation in the icons of the Savior and of the saints is justified by the Incarnation of the Word of God: "*The Word became flesh and made his dwelling among us. We have seen his glory, the glory of the one and only Son, who came from the Father, full of grace and truth*" (John 1:14). According

to the witness of the Holy Gospel, the Unseen God became visible through His Son who became man by taking upon Himself our human nature. And if the Son, Who became man, is the image or visible icon of the Heavenly Father (see Colossians 1:15), then the visible image of the Son can be pictured in icons. Thus in the icon of Christ we see the God-Man, the Incarnate Son of God. In this sense the icon has as its basis the incarnation of the Son of God, in Whose image the first man was created (see Genesis 1:26).

The Church Fathers have taught us that through the veneration of icons we do not worship material, but we venerate the person

meditation

* Meditation offered on the Sunday of Orthodoxy, March 24, 2024, at the Pan-Orthodox Vespers celebration at St. Theodosios Cathedral (OCA), Cleveland, OH.

represented in the icon. The Fathers tell us that the honor given to the icon is transmitted to the one pictured in it (St. Basil the Great, *On the Holy Spirit*), that the silent image speaks from the walls, accomplishing great good (St. Gregory of Nyssa), and that when we as Christians kiss with our physical lips the image of Christ, of an apostle, or of a martyr, with our soul and our mind we are kissing Christ and His saints (Leontios of Neapolis).

But the icon has its basis not only in the Incarnation of the Son of God, but also in His Resurrection. Without the Resurrection of Christ, the icon would not be a representation of a transfigured life, but merely a commemorative picture. This means that the icon brings God among us, while it also raises us up to the understanding of our life as a participation in the life of God. This is the Christian life which is revealed to us by the icon, nothing other than man restored to the image of God, man who is intended for holiness, for the brightness of the image of God to shine from his countenance.

In the icon of a saint we see his deified body, which becomes incorruptible like the glorified body of Christ, because the saint's body participates in advance in the state of the spiritual body which man will receive at the universal resurrection. Thus the icon presents us with the story of the life of the saint and a foretaste of his life in the Kingdom of Heaven. The icon represents the image of man in which the grace of God resides, sanctifying him entirely, body and soul. In this sense, the icons of the saints show us that it is possible to obtain holiness in any time and in any place, if a person loves God and seeks His holiness.

Beloved believers,

The celebration of the Sunday of Orthodoxy is an extraordinary opportunity for us to give witness to these truths of the Orthodox Faith; for us to speak about icons and about holiness, about foretasting the joy

of the Kingdom of God. Only Orthodoxy has preserved the icon with its profound meanings. Only Orthodoxy still has this sign of eternity in our churches and in the homes of the faithful. At the end of the Vespers service on the Sunday of Orthodoxy, we have a procession with the holy icons and we affirm in a strong voice: "This is the faith of the Apostles; this is the faith of the Fathers; this is the faith of the Orthodox; this is the faith which sustains the universe!" This witness ought to go beyond the walls of the Orthodox Churches and be heard in the entire world. Our world needs to hear the witness of the Orthodox Faith, that is, of the true Christian Faith. For in our world today we are being confronted with teachings and practices which, in the name of freedom, are in total contradiction with Christian teaching. And what is surprising in the history of Christianity is that some of those who ought to be defending and proclaiming Christian teaching are letting themselves be swept away by this great temptation of the world which some call post-modern. We find that in the name of tolerance we are trampling upon Christian principles and accepting as normal (or as some say, *alternative*) that which for Christians of the past two millennia has represented sin and human weakness. We seem to not understand that times change, but the Faith remains unchanged. If we confess that we are Orthodox, I mean, those who preserve the true faith, the faith of the Apostles, then we must find the way to bring the witness of our faith to light.

What, in fact, is the way? How can we respond to the challenges of our world, the challenges of technology, of speed, of internet communications which often bring us false information? How can we respond to the temptation of our world which insistently promotes the material to the detriment of the spiritual? How can we make it so that these nice words about holiness and eternity will not remain idle talk? I believe we must

remember that Orthodoxy means *right faith*, but also *right honor* of God. Orthodoxy means to *believe rightly*, not in something, but in Someone, in Christ as the true God Who is revealed to the world; and it means to *rightly honor* not an abstract thing, but God the Trinity: Father, Son and Holy Spirit. And this right honor is discovered in prayer. Prayer is the voice of man seeking God. Prayer is giving oneself to God, which is clearly evident in the common prayer which culminates in the Divine Liturgy. In the Divine Liturgy we offer ourselves, and we ask for Christ, Who can change our nature into His image, the true image of God. Through prayer and through communion with the Body and Blood of our Lord, our divided nature receives the power to be reintegrated and brought back into peace. In prayer, the mind is united with the heart, and the entire creation regains its original unity with God and the world.

The very first sign of our right worship ought to be prayer. The prayer rule that we

fulfill at home with our family can be the most appropriate example for our children to not forsake their Orthodox faith. Prayer together with fasting can be the spiritual school of our family, where our children will receive the appropriate Christian education. Prayer in Church for our loved ones and for all mankind reinforces and heightens our home prayers. And through our heightened prayer, that which we do at home and that which we do in Church, we can find the way to the witness of the true faith to the world in which we live. The saints pictured in the icons were all people who prayed. If we are Orthodox Christians who honor the Holy Icons, then we should also be people of prayer, people who love God and seek holiness. There could be no more appropriate admonition on this day of celebrating the Sunday of Orthodoxy than that we pursue this prayer for holiness. Then the world will receive our witness and will rediscover the true Christian Faith, the Orthodox Faith.

Postul – cale spre vindecare: exemplul Sfinților doctori fără de arginți

ARHIMANDRIT HRISOSTOM CIUCIU

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a decis ca anul 2024 să fie denumit „Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și An comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți”. Prin urmare, din încredințarea și cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Nicolae, Mitropolitul Ortodox Român al celor două Americi, am purces la alcătuirea acestei lucrări ce se înscrie în eforturile depuse și pe pământ american, pentru înțelegerea și

cinstirea acestor Sfinți, doctori fără de arginți, dar și pentru a lărgi cu măcar puțin, orizonturile propriei noastre înțelegeri a ceea ce înseamnă în esență vindecarea. Această înțelegere o dorim a fi îmbrățișată și asumată în contextul nevoițelor duhovnicești prilejuite de Postul cel Mare în care ne aflăm.

Astfel, vom pune acestui demers, același început pe care Sfinții Părinți l-au pus Postului Mare, adică momentul căderii protopărinților noștri din Grădina Raiului. Acel

an omagial

moment ne poate învăța semnificația cauzelor care au dus la starea noastră de boală, slujind în același timp și ca model, cale de povățuire spre limanul liniștii, de ieșire adică din această stare și, implicit, cale spre vindecare. Vom pune început, așadar, prin cuvintele Sf. Maxim Mărturisitorul:

„Protopărintele Adam, nerezemându-și ochiul sufletului în această lumină dumnezeiască, ci pipăind și mângâind cu amândouă mâinile amestecătura materiei, ca un orb, în întunericul neștiinței, s-a aplecat întreg spre simțire, predându-se ei. Dar primind prin aceasta veninul stricăcios al celei mai amarnice fiare, nu s-a bucurat nici de rodul simțirii precum voia, încercând să dobândească, cum nu trebuia, cele ale lui Dumnezeu, fără Dumnezeu și înainte de Dumnezeu, și nu după Dumnezeu. Iar aceasta nu se putea. Deci ascultând de simțire – care lua sfetnic pe șarpe, mai mult decât pe Dumnezeu și poftea pomul oprit, de al cărui fruct aflase de mai înainte că este împreunat cu moartea, făcându-și din el pârga mâncării – și-a schimbat viața după asemănarea fructului, făcându-și moartea vie în toată vremea petrecerii de aici. Căci dacă moartea este descompunerea făpturii, iar trupul, care se susține prin afluență de mâncăruri, se descompune în mod natural neconținut, evaporându-se prin curgere, Adam neconținut își ținea în vigoare moartea pentru sine și pentru noi prin cele despre care credea că susțin viața.”¹

Cele materiale au fost așezate de Dumnezeu având sădite în ele rațiuni dumnezeiești, adică acel potențial care, prin răspunsul omului, aveau să-și atingă (dezvolte) și scopul, anume unirea dintre om și Dumnezeu. Lumea întreagă a fost creată pentru a fi, pentru a deveni mai bine zis, un mediu de dialog între om și Dumnezeu. Prin urmare, cele materiale trebuiau să fie conduse de spiritul omului, înfrumusețate

dar și mijlocitoare, îndrumătoare către Duhul Domnului. Asta înseamnă că omul, care se bucura deja în Rai de aceste lucruri materiale – care-l aparțineau desigur lui Dumnezeu –, nu se putea bucura în mod deplin de acestea dacă el nu le privea în lumina Duhului, dacă nu le considera ca pe niște daruri având unicul scop, anume acela de a mijloci unirea dintre Dăruitor și primitor.

Rezultă din cele spuse mai sus că una din caracteristicile lucrurilor materiale pe care omul ori nu le-a luat în seamă, ori le-a înțeles în mod cu totul greșit, era această pecete pusă de Dumnezeu, aceea de DAR. Atunci când nu privești lucrurile materiale ca pe un dar, atunci vei sfârși prin a le percepe doar ca având valoare prin ele însele. Este și aici o idolatrie, căci, asemenea unui idol, îți oprește privirea asupra lucrului în sine, blocându-te acolo, fără a mai avea posibilitatea de a privi dincolo de acel lucru. Este un fel de orbire care se transmite de la trup la suflet și apoi și la duh, înstrăinându-te nu numai de firea ta, ci și de Dumnezeu. Te transformi, chiar fără a-ți da seama, cum spune mai sus Sf. Maxim Mărturisitorul, în chiar acel lucru. Omul devine nu doar trupesc, material, ci chiar supus acesteia (materiei), neputând să se debaraseze, să se smulgă din robia aceasta.

Problema pe care o identifică aici Sfântul Maxim este aceea că omul a schimbat o viață cu alta. În loc să trăiască o viață cu totul spirituală, dumnezeiască, a început să trăiască o altă viață care-l ducea către moarte. Și, pentru că prin suflarea de viață primită de la Dumnezeu, sufletul omului a primit capacitatea de a se îndrepta către infinit, iată că omul este pus în fața unei alegeri: a urma unul din cele două vieți – spre viață sau spre moarte – ambele veșnice. Nemurirea omului nu este un dat al firii sale, ci ceva ce ar fi trebuit dobândit în urma relației. Ar fi trăit veșnic dacă s-ar fi unit cu Cel veșnic, dacă și-ar fi trăit viața împreună cu Dumnezeu, viața pe care Acesta i-a propus-o. Dar omul, luându-și ochii de la Dumnezeu – adică Dumnezeu

nemaifiind unicul sprijin și Îndrumător al omului – a ales o altă viață, cu alte reguli, de data asta ale sale, proprii voinței sale, încă insuficient încercată. Dar această viață, după cum l-am auzit pe Sfântul Maxim, a fost amestecată, împreună cu moartea, ceea ce înseamnă că viața pe care a ales-o omul ducea către moarte.

Este nevoie să facem aici o scurtă paranteză, pentru a înțelege acest mod de împreunare dintre viață și moarte. Într-o lucrare intitulată „Iisus Mesia în Biblia Ebraică”, Pr. Prof. Eugen Pentiu, decanul Institutului Teologic Ortodox „Holy Cross”, limpezește foarte frumos acest aspect, pe care-l întâlnim la *Facere* 2, 16-17: „Din toți pomii din rai poți să mănânci, iar din pomul cunoștinței binelui și răului să nu mănânci, căci, în ziua în care vei mânca din el, vei muri negreșit!” Părintele Pentiu spune că „într-o traducere corectă, Dumnezeu a spus: «cu siguranță vei începe să mori», cuvinte redade de obicei prin «vei muri negreșit»”². Este prin urmare, o problemă de traducere, sau mai bine zis de interpretare, care ne arată modul în care, din momentul în care omul a gustat din fructul oprit, moartea a început să lucreze, să se insinueze încet-încet în viața lui. Era prin urmare tot viață, dar în care intrase moartea prin boală, o viață de care omul trebuia să scape. Aici apare însă o problemă: nu poți renunța la viață decât prin moarte, adică prin omorârea acestei vieți. Acesta este sensul „existențial” pe care Sfântul Maxim îl dă ascezei:

„[Asceții] au socotit, cu drept cuvânt, că trebuie să lepede viața aceasta prezentă, dacă vor s-o dobândească în chip curat pe aceea, precum o cere rațiunea. Și, fiindcă lepădarea vieții nu se face fără de moarte, au socotit drept moarte a morții renunțarea la iubirea trupească, prin care s-a făcut intrarea morții în viață. Prin această renunțare au voit ca, pricinuind o moarte morții, să înceteze a trăi morții, murind moartea cinstită înaintea

lui Domnului, moartea adevărată a morții, care pe de-o parte strică stricăciunea, iar pe de alta face loc în cei vrednici vieții fericite și nestrăciunii.”³

Vedem din cele spuse de Sfântul Maxim că asceza constă în esențial în încetarea viețuirii bazate pe considerente pur materiale. Înseamnă a schimba o viață pentru alta; încetăm a ne hrăni în mod exclusiv din lucrurile materiale, îndreptându-ne către cele duhovnicești. Odinioară în Rai, răul se ascundea în spatele aparenței binelui. Omul ar fi trebuit să intuiască acest lucru. Prin hrănirea din Pomul vieții și din ceilalți pomi – fiecare cu darul său – omul și-ar fi întărit puterile naturale, devenind mult mai profund, un adevărat om duhovnicesc, care ar fi putut intui prezența răului ascuns în spatele binelui. Dar, trândăvindându-se, el a rămas întru determinismul celor exterioare, fiind condamnat amăgirii „oferite” de forma fără de conținut.

Boala poate fi definită destul de bine în conformitate cu cele spuse până aici, căci până în ziua de astăzi, captiv aceluiași determinism al superficialității, omul definește și boala și – pe cale de consecință – însăși vindecarea din perspectiva simptomului, adică al aparenței. Fără a-și da seama, omul rămâne captiv aceluiași tribut plătit superficialității, adică al celor materiale sau altfel zis, al tuturor celor ce cad sub simțuri. Ba chiar a ajuns foarte folosită, asemenea unui proverb, expresia: „Perception means reality!”

Acest „tribut” despre care am amintit mai sus poartă numele în teologie de „voință gnomică” (γνομικὸν θέλημα). Sfinții Părinți – și dintre ei, cei care au detaliat mai mult aceste aspecte, se numără Sfinții Chiril al Alexandriei, Maxim Mărturisitorul și Ioan Damaschin – spun că la început, prin creație, natura (firea) omenească, cea care participa la viața și slava dumnezeiască, era fără de păcat prin fire având voință liberă, fiind însă în același timp supusă devenirii sau schimbării conform unui urcuș în trepte, pentru că, prin fire, Dumnezeu este Singur nesupus schimbării.

Schimbarea nu intervine în om decât prin libera alegere a persoanei. Libertatea poate deveni astfel chiar un astfel de sursă a păcatului. Așadar, după cum subliniază Sf. Ioan Damaschin, păcatul nu stă în fire, ci în libera alegere. Această voință o numesc Părinții „voință gnomică”, sau voința din opțiune, adică acea voință care se poate opune voinței naturale care, prin fire nu dorea altceva decât ceea ce era propriu și de folos ei, adică voia lui Dumnezeu. Această voință naturală (din creație) era cea care posedă și capacitatea de a se împărtăși de Dumnezeu, urcând astfel spre câștigarea asemănării cu El. pe lângă această voie, mai există însă un soi de discernământ, o calitate a persoanei care are, prin ea, posibilitatea de a ezita în a-L alege pe Dumnezeu și voia Sa, rezultând de aici, evident răzvrătirea. Așa s-ar traduce „voința gnomică”, o funcție a ipostasului creat, adică acea alegere individualizată a

persoanei (în separare adică de Dumnezeu). Hristos nu a avut această voință gnomică. Prin urmare, în cazul lui Adam, „voința gnomică” a dorit ceea ce era contrar voinței lui Dumnezeu, ceea ce a constituit de fapt greșeala. Dar aceasta, fiindcă era greșeala ipostasului – căci alegerea aceasta, după cum am zis, era manifestarea personală, adică a ipostasului –, ea a intrat și în firea omului, afectând toate facultățile firești ale omului, evident cel de după cădere. De atunci încoace, omul, în loc să fie atras și determinat de voia lui Dumnezeu și, prin aceasta, de urmărirea binelui său firesc, adică de împărtășirea continuă de viața inepuizabilă pe care i-o oferea relația cu Creatorul său, a intrat sub dominația morții. De fapt el a început să trăiască o cu totul altă viață care, pentru că se îndepărta de Dumnezeu în loc să se apropie de El, era o viață ce se termina inevitabil cu moartea. Astfel, legea care determina în mod nefast universul omului, a devenit boala.

Această „voință gnomică”, sau alegerea celor potrivnice lui Dumnezeu, a devenit „darul” pomului cunoștinței binelui și al răului sau, altfel zis, sursa bolii. Cel care refuză a-și face voia împiedică printr-un singur gest intrarea răului în viața sa, oprind astfel avansarea bolii. Vindecarea așadar, de aici ar trebui să înceapă. Cel care-și taie voia, omoară această viață veche, sortită morții, printr-o singură lovitură, încă dinainte ca aceasta să prindă putere. Făcând astfel, primește în dar o altă viață, cea după Dumnezeu.

Postul, alături bineînțeles de rugăciune, constituie expresia cea mai concretă, sau manifestarea căii ascetice, considerată, după cuvintele Mântuitorului Hristos, a fi lupta cea mai eficientă, dar și aprigă, o luptă în care trebuie să te angajezi plener, împotriva răului, personificat de „cel rău”, adică de diavolul. A zis Hristos: „Acest neam de demoni nu iese decât numai cu rugăciune și cu post” (*Matei* 17, 21; *Marcu* 9, 29) și astfel El a pus piatra de

temelie a ascezei, subliniind două aspecte fundamentale ale acesteia, anume importanța, seriozitatea acestei lupte și angajarea plenară a omului. Zicând „acest neam de demoni”, Mântuitorul Hristos indică nu tipul de demoni – Sfinții Părinți fiind unanim de acord că El se referă la toți demonii – ci răutatea și îndârjirea cu care aceștia atacă neamul omenesc. Aici, în același context, credem că se încadrează și termenul „neam”, adică lupta demonilor devine una care-și dispută locul și mai ales întâietatea înaintea lui Dumnezeu, diavolii fiind geloși pe oamenii care nu numai că le-au luat locul, ci au fost ridicăți mai sus de ei, devenind parte din familia lui Dumnezeu, „neamul” Lui, conform cuvântului Sf. Apostol Pavel: „Deci, dar, nu mai sunteți străini și locuitori vremelnici, ci sunteți împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu” (Efeseni 2, 19). Apoi, alăturând postul și rugăciunea în acest mod exclusiv – nu iese decât cu post și rugăciune – Mântuitorul Hristos arată angajarea plenară a omului, trup și suflet, în această luptă, dar și urgența, necesitatea acestui război, așa cum va zice mai târziu, Sfântul Pavel: „În lupta voastră cu păcatul, nu v-ați împotrivit încă până la sânge” (Evrei 12, 4). Asceții sunt aceia care au înțeles faptul că nevoia duhovnicească este o luptă pentru Dumnezeu și pentru o viață trăită împreună cu El și nu o cale de a deveni mai buni. În același timp ei au înțeles și faptul că această nevoie este o alegere personală, o exercitare a voinței sănătoase, celei de dinainte de cădere, în fapt, o mărturisire a dragostei față de Dumnezeu. Ei, alegându-L pe Dumnezeu, de fapt pornesc pe calea vindecării voinței lor, voință care am arătat că este îmbolnăvită de acea voință gnomică, adică voința opțională, adică cea care consideră autonomia și depărtarea de voia lui Dumnezeu, o opțiune viabilă. Ori vindecarea acestei voințe se face prin „omorârea” opțiunilor potrivnice voii lui Dumnezeu, o luptă aprigă împotriva celor materiale. Iată cum vede Părintele Dumitru Stăniloae

această mortificare a unei voințe, pentru învierea alteia:

„Asceții au ales moartea vieții care se hrănește numai din cele materiale. Pe de altă parte, ei nu au voit să moară pur și simplu, ci să schimbe viața cea după trup cu cea din Dumnezeu. Deci trebuiau să rămână într-o continuitate a subiectului care viește. Astfel au realizat moartea vieții după trup, renunțând la iubirea față de trup, sau la iubirea trupească, prin care viața cea după trup a intrat în om. Dar, omorând prin aceasta sursa de alimentare a vieții celei după trup, au omorât propriu-zis moartea promovată de aceasta. Asceții au urmărit astfel nu moartea vieții, ci moartea morții, moartea procesului de descompunere. În același timp, prin aceasta au făcut loc în ființa lor, vieții din Dumnezeu, care nu se descompune”⁴.

Este așadar o luptă pentru viață, deși îmbracă acest aspect al morții, ceea ce dezvăluie și taina Postului, care se apropie cel mai mult de imaginea pomului cunoștinței binelui și al răului, din Rai. Atunci, omul a fost pus în fața unei provocări pe care el a grăbit-o. Pomul acesta avea aparența de bine și frumos, așa cum găsim scris în Cartea Facerii: “De aceea femeia, socotind că rodul pomului este bun de mâncat și plăcut ochilor la vedere și vrednic de dorit, pentru că dă știință...” (Facerea 3, 6). Omul ar fi trebuit să-și folosească puterile naturale – întărite prin harul lui Dumnezeu pe care și l-ar fi impropriat prin mîncarea din ceilalți pomi, începând desigur cu Pomul vieții – pentru a depista răul ascuns în spatele binelui, moartea ascunsă în spatele vieții. Astăzi, după Întruparea Fiului lui Dumnezeu, nouă, celor botezați în Numele Lui, ni se cere să ne folosim nu numai puterile naturale (cele cu care suntem înzestrați în mod natural prin creare), ci și cele duhovnicești (cele primite la Botez). Vedem un astfel de exemplu în viața Maicii Domnului.

Pururea-fecioria Maicii Domnului, nașterea Domnului nostru Iisus Hristos din ea și

moartea Lui, zice Sf. Ignatie Teoforul, sunt „trei taine răsunătoare care s-au săvârșit în tăcerea lui Dumnezeu”⁵. Adevărata vindecare așa a început, în tăcere. Mai întâi prin biruința Fecioarei Maria asupra tuturor ispitelor care au venit asupra ei. Prunca Maria și-a folosit, ne învață Biserica, puterile sale naturale, puteri pe care și le-a întărit hrănindu-se cu înțelepciunea și harul dumnezeiesc în timpul cât a stat în Templu. Trebuie subliniat faptul că Fiul lui Dumnezeu trebuia să-și formeze trupul dintr-o astfel de femeie, care să-și fi folosit toate – și în mod plenar – puterile firești sau naturale pentru a birui ispitele. Cea care avea să devină Maica lui Dumnezeu trebuia așadar să fi realizat ceea ce Adam eșuase, adică să se folosească de tot ceea ce Dumnezeu pusese la dispoziția omului, pentru a-L căuta pe El și a-și dori să se unească cu El. Prin urmare, iată că a fost un om – înainte de Întruparea Fiului lui Dumnezeu – care să fi împlinit ceea ce i se ceruse (inițial) lui Adam în Rai, anume Fecioara Maria! Este de la sine înțeles faptul că, acum după venirea lui Dumnezeu pe pământ, nouă, ca cei care suntem botezați în Numele Preasfintei Treimi, ni se cere mai mult decât a ne întoarce la starea lui Adam de dinainte de cădere. Nu doar puterile firești, ci și cele duhovnicești se cer a fi puse în lucrare. Se înțelege însă că această lucrare nu se mai încadrează nicicum în cadrele celei firești, ca odinioară, deși suntem încă ispitiți de asta.

Puterile duhovnicești nu depind de noi, ci ele sunt ale Duhului Sfânt. Acesta, spun Părinții, este expresia bucuriei comuniunii de iubire intratrinitare. Pentru noi, din perspectiva pe care ne-am asumat-o în demersul de față, aceasta se concretizează prin faptul că orice lucrare, ca să fie duhovnicească, trebuie să fie rodul unei împreună-lucrări dintre noi și Dumnezeu. Vindecarea începe de aici și, în același timp, se și termină aici. Este adică, în același timp, și incipient și punct terminus. Dar orice împreună-lucrare cu Dumnezeu este o taină, o lucrare care se săvârșește în tăcerea lui Dumnezeu. Tăcerea noastră, ca reciprocitate

aparținând aceleiași împreună-lucrări, devine la modul manifest prin atenție neabătută. Este vorba despre atenția care-l arată pe om a fi adevărat ascultător, lăsându-l lui Dumnezeu primul și ultimul cuvânt, considerând ca fiind adevărate și vrednice de urmat, doar rațiunile dumnezeiești. Ascultătorul este așadar acela care renunță la „darul” „liberului arbitru”, la voința gnomică primită „în dar” de la pomul cunoștinței binelui și al răului. Este iarăși acela care a înțeles, în sfârșit, care este adevăratul „dar” și rostul acestuia.

Sfinții doctori fără de arginți au înțeles în modul cel mai profund aceste lucruri.

Lucrarea lor stă sub semnul cuvântului lui Hristos: „Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați” (*Matei* 10, 8). Dacă citim cu atenție viețile acestor sfinți, vom vedea faptul că ceea ce i-a unit, dându-le aceeași denumire și un loc special printre cetele sfinților, este conștiința că Dumnezeu este Singurul și Adevăratul Doctor și că aceasta, adică vindecarea, este un dar din partea Lui. Lucrarea acestor sfinți, deși săvârșită în tăcere, scoate la iveală câteva caracteristici prin care ei au arătat, arătând încă, ce înseamnă cu adevărat sănătatea și viața. Hristos a spus: „Eu sunt Calea, Adevărul și Viața. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine” (*Ioan* 14, 6). Aceasta înseamnă că cele trei nu sunt nicidecum concepte, ci o Persoană. Prin urmare, dacă vrem viață trebuie să intrăm în relație cu Hristos care este Viața.

Acțiunea cea mai mare de vindecare pe care Sfinții doctori fără de arginți o săvârșesc în permanență în viața noastră nu se poate citi în viețile lor, căci a devenit tăcere în tăcerea lui Dumnezeu. În mod tainic, tăcerea lor ne atrage și pe noi în aceste profunzimi ale relației cu Dumnezeu, îndemnându-ne, chiar fără a ne da seama, la a deveni oamenii cei „tainici ai inimii” (*cf. 1 Petru* 3, 4). Acolo, răul nu poate pătrunde. Acolo este adevărata sănătate. De aceea Postul se cere a fi păstrat în taina inimii, ca o taină ce

trebuie să rămână – în esența ei – între noi și Dumnezeu nostru, fiind luminată de sentimentul senin al împlinirii voii lui Dumnezeu. Așa ar trebui să înțelegem îndemnul Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos:

„Când postiți, nu fiți triști ca fățarnicii; că ei își smolesc fețele, ca să se arate oamenilor că postesc. Adevărat grăiesc vouă, și-au luat plata lor. Tu însă, când postești, unge capul tău și fața ta o spală, ca să nu te arăți oamenilor că postești, ci Tatălui tău care este în ascuns, și Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție” (Matei 6, 16-18).

Au înțeles Sfinții doctori fără de arginți că viața este un dar de la Dumnezeu și, prin urmare, este ceva măreț, demn de înălțimea lui Dumnezeu. Moștenirea lor față de noi aceasta este: Vindecarea nu trebuie căutată printre cele mărunte, omenești, ci sus, printre cele în care Se sălășluiește Dumnezeu. Este un lucru serios și măreț pe măsura dragostei lui Dumnezeu față de noi. Este mai presus de toate un dar, pe care se cuvine (mai ales) ca cel ce se află în nevoie să-l primească cu toată

recunoștința și responsabilitatea urmării și împlinirii acestuia ca model.

Sfinții doctori fără de arginți, tocmai pentru că au înțeles această dragoste și au primit-o în inima lor, ne-au lăsat și nouă aceste îndemnuri, devenind pentru noi, cum spune Sf. Vasile cel Mare, calea de căpetenie pentru aflarea căii ce ne duce spre mântuire:

„...calea de căpetenie pentru descoperirea adevărului mântuitor este cercetarea Sfințelor Scripturi, pentru că în ele ni s-au transmis atât poruncile privitoare la faptele noastre, cât și viețile fericitorilor bărbați, care stau în fața noastră, vrednice de a fi imitate ca niște icoane vii ale viețuirii lui Dumnezeu. Și astfel, în orice parte simte fiecare creștin că-i lipsește ceva, aici își află, ca într-o farmacie de obște, leacul potrivit pentru boala lui, bineînțeles dacă va fi hotărât să-și urmeze modelul”⁶.

Note

¹ SF. MAXIM MĂRTURISITORUL, *Ambigua*, 42, trad., introd. și note de Pr. Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 2006, pp. 232-233.

² Pr. Eugen Pentiuc, *Iisus Mesia în Biblia ebraică*, Basilica, București, 2016, p. 62. Aici Părintele Pentiuc face o analiză mai amănunțită, a termenilor (vezi pp. 62-63), arătând moartea ca fiind rezultatul unui proces, și nu un rezultat cu efect imediat, așa cum s-a împământenit percepția.

³ SF. MAXIM MĂRTURISITORUL, *Ambigua...*, 43, p. 235.

⁴ Pr. Dumitru Stăniloae, nota 191, în: Sf. Maxim Mărturisitorul, *Ambigua...*, p. 236.

⁵ Sf. Ignatie Teoforul, „*Epistola către efeseni*”, în coll. *PSB (Părinți și Scriitori Bisericești)*, vol. 1, „*Scrierile Părinților Apostolici*”, trad., note și indici de Pr. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 1979, p. 163.

⁶ Sf. Vasile cel Mare, „*Epistole*”, Ep. 2, III, în: *Scrieri, partea a III-a, Despre Sfântul Duh, Corespondență (Epistole)*, în coll. *PSB*, vol. 12, trad., introd., note și indici de Pr. Constantin Cornițescu, Pr. Teodor Bodogae, EIBMBOR, București, 1988, pp. 119-120.

Women and Open Retreat

PRESBYTERA CAMELIA DOWNIE

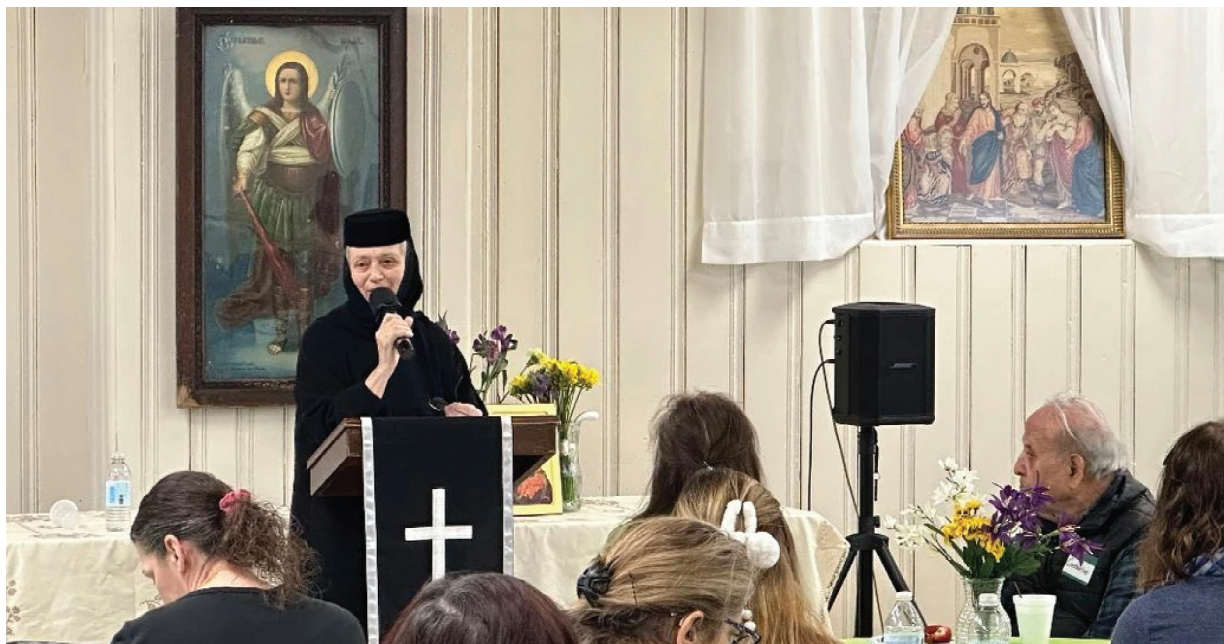
Holy Archangel Michael Church in Southbridge, MA, and our AROLA members had the joy to once again welcome Mother Gabriela Ursache as a guest speaker for our Women AND Open retreats on March 29th - 31st. This was another successful retreat with about 90 attendees. Because last year many women expressed the desire for their entire family to meet Mother Gabriela, this year we structured our event in such a way to assure everyone's participation in Mother Gabriela's lectures.

Friday night, March 29th was dedicated to **women only**. The lecture on *The Image of the Mother of God in the Church and Family* brought women attention. As usual, the **Question & Answers session** was considered the most interesting part of the lecture because of the opportunity to ask practical questions for the spiritual life.

Friday, during the Women Retreat we considered the best opportunity to **announce and congratulate one of the winners** of **AROLA's Mother of Year** prize, Sophia Pitsillides, member of Holy Archangel Michael Church. Sophia is a Deputy Principal of a school in Auburn, is a wife, a mother of five beautiful children, and a pious Orthodox believer (a convert). The diploma and the present (3 very inspired books in English about raising children), sent to our parish by AROLA through the love and effort of Mrs. Mirela Manga, were granted to Sophia during the retreat. Tears and joy mixed together!

From the first lecture we would like to share with our readers some of the most important ideas Mother Gabriela brought forth to the public attention.

- The Holy Mother is the icon of the perfect unity between man and God. She is a model both for women, and for men. In the Holy Mother we understand the women's priesthood: to bear children. The fruits of the womb are the women's priesthood.
- Jesus Christ interacted with women. He spoke to women, allowed them to ask questions. Jesus had female disciples too.
- The virtues of the Holy Mother urge us to follow her model in our life.
- Martha is the symbol of the services to the Lord and Mary is the symbol of discipleship. Martha knew the Scripture and she confessed that Jesus was God: "Yes, Lord I know that you will resurrect... (John 11:24)." Mary stayed at the foot of our Lord listening to His teaching. Martha and Mary as sisters represent the services to our neighbors.
- God poured the gift of prophecy upon both men, and women, young and old.
- The grace of the Holy Spirit is given to each of us according to the measure of God's gift. We all are called to grow spiritually and to attain the maturity

of manhood, the fullness of God.

- The woman's principal role in the family is to nurture the souls of all members of the family, to maintain discipline, and good order in the house.
- We women should improve our spiritual life to be an example for the entire family.
- When we work on ourselves by personal discipline, prayer rules, patience, humility, and love we help the family and model our children.
- Marriage is the image of Christ's unity with the Church.
- Unity of the marriage is not only in body but also in soul.
- The spouses should uphold each other. One has some gifts, and the other has other gifts. They complete each other.
- Women are the priests of the family. They set up an icon corner, they are taking care of the children's daily prayers, and the men are the providers. If the mother has a special

relationship with the Holy Mother she brings that relationship into the family, to her children.

- The wife and the husband should be obedient to each other.
- Discipline and teach the kids when they are young. When we pray to our Lord and especially to our Holy Mother, we are too busy or impatient to hear her answer. We have to have patience to listen to her answer and give thanks to everything, even giving thanks for not giving us what we were praying for. When we ask Her something in prayer, we already have our expectation about what the answer should be.
- All strengths stay in humility because pride is fragile.
- God became incarnate to make us new people, not better people.
- The hearts of the mother and the child (in the womb) have the same rhythm, and it is also an example of the perfect union between the Holy Mother and God.

event

- The Holy Mother is the prototype of the virgin (monastic) and mothers. Virginity is not only physical, but it also means the guarding of our senses.
- When we do not appreciate the gift, we do not appreciate the giver. When people do not respect and revere the mysteries of the Church, they do not respect and revere God, the Giver.
- Preserving virginity before marriage is beautiful. The union between man and women is blessed by God in the marriage. Abstinence is hard, especially at a young age, but it is beautiful. If we fall, there is repentance, and we can change anytime we realize that we did something wrong. We never know when our end will come.
- When we mature spiritually, we can go back to confession and make a **lifetime confession**. Fr. Roman did lifetime confessions several times before he died. When you remember something you did not confess before, run to confession.

Friday, we finished our day with community prayer: the evening prayer. The prayers were conducted by Fr. John and Mother Gabriella.

Saturday, March 30th we started the day with the participation in the Divine Liturgy followed by Memorial services. Our cantors welcomed the guest cantors who together offered a very nice, spiritual byzantine chanting, both for Divine Liturgy and Vespers.

Saturday retreat was an **Open Retreat**, allowing the participation of **men and children along with the women**.

The first lecture: "Home as church - Prayer as the door to Joy"

Some ideas from the first lecture:

- To be a spiritual person means to be filled with the Holy Spirit.
- To be mature in Christ is opposite to

jealousy, envy, to have your own will, anger, etc.

- A family cannot be spiritual without communal prayer.
- If we do not establish a family prayer rule before we have children, it will be very difficult to have a family prayer rule afterwards.
- There are some rules for the prayer:
 - We stay in front of the icons, and we read the prayers from the books.
 - When we are used to these kinds of prayers we go to noetic prayer, to the stillness and peacefulness.
 - Then our attention goes to the heart and warms it, and then we become humble.
- A family who does not pray together does not stay together.
- The discipline of prayer is very important. We should say the morning and evening prayers. During difficult times we can add more prayers. We can also add more prayers during joyous times.
- If we show a superficial attitude towards God and prayer, it can be very damaging for the children.
- We have to prepare our children for how to face the world, the temptations; how to keep their faith in an unbelieving world. To teach them to resist the world and not to imitate it, and to not compromise.
- St. Basil the Great said in the Homily for the youth that he who does not have a work discipline does not have the prayer discipline.
- The conscience is the voice of God in us.
 - We should pray: God, the Holy Spirit, speak to me. May it be according to Your Word. Your will be done, not mine.

**After lunch, the second lecture:
“Climbing the Ladder of the Virtues”**

Important ideas:

- Our soul is the soil where we cultivate virtues. What we sow is what we harvest.
- Love of the world comes from the love of our body but Love of God comes from love of the spirit.
- There are moral virtues (kindness, joy, peace, faithfulness, courage, moral justice, etc.), and spiritual virtues; (humility, freedom from pride, prayer, longing for the kingdom of God, etc.) and theological virtues: faith, hope, and charity.
- Vices include laziness, ignorance, jealousy, self-love, forgetfulness, love of material things, greediness, avarice, gluttony, anger, self-esteem/vanity, etc.
- Avarice is the root of many evils.
- We oppose gluttony with abstinence. Cut down the portion.
- We oppose avarice with compassion for the poor; anger by good will; self-esteem/vanity by doing good deeds in secret. Pride by not judging or despising others; anger by humility.
- What is anger good for? We should be angry against sin, and against demons, but not angry because other people do not do my will, or because they are not as I would like them to be.
- If you are fighting against avarice, you have to detach yourself from the material things. See what you can renounce. Avarice comes from the

fear that we do not have enough, and this is why we do not share with others. If we are able to surpass this fear, we will see that the more we give, the more we get. Being responsible is good, but keeping everything God gave us is bad.

- Everything we have is from God and it should be returned to God by giving alms, and giving to the church.
- We will not be freed of passions if we do not practice the virtues.
- Virtues should be cultivated in our souls; we do this when we choose to be better.
- Prayer is a virtue; the soul is eager to be with God.
- There are 3 stages of the spiritual life:
 - Slave – obey because of the fear of God.
 - Servant – obey seeking for rewards.
 - Sons and daughters of God – love motivates obedience.

After the two lectures and Questions and Answers session we ended the day by attending the Vespers.

Sunday, March 31st after Matins and Divine Liturgy mother Gabriela had the last lecture about ***Monastic life and living as an Orthodox Christian in the present time.***

Our attendees thanked us for another wonderful retreat being ready for the next one – **Young Adults Retreat and Open Retreat** (allowing all ages, May 30th – June 1st-2nd), with guest speaker Fr. Turbo Qualls.

Care este cea mai mare carte de teologie?

ARHIDIAC. DR. ADRIAN SORIN MIHALACHE

Întrucât lumea este creată din nimic, tot ceea ce a apărut prin voia lui Dumnezeu are o bază în El. Fiecare lucru sau ființă vie din cele ce există reflectă ceva din puterea și înțelepciunea, măreția și bunătatea Lui. În acest fel, întreaga existență, mișcarea, diversitatea sau poziția celor ce ne înconjoară, se descoperă ca fiind aspecte ce cuprind și reflectă structura Creației, putând dezvălui înțelesuri despre lucrarea Creatorului. Însă, prin această abordare, reflecția patristică cuprinde întreaga sferă de reflecție a filosofiei și întreg spațiul de investigație al științelor, anunțând că în toate sunt ascunse înțelesuri edificatoare.

Reflecții metafizice și patristice cu privire la cele ce există

Reflecția filosofică face numeroase referiri la ideea că realitatea este clasificabilă. O primă analiză atentă privind felul în care se pot opera distincții între cele ce există, este oferită de Aristotel, în *Categorii*. Constantin Noica observă, în comentariul făcut acestei opere, că Aristotel își alege ca punct de plecare, tiparele în care ne exprimăm cu privire la lume, și la lucrurile ei. Semantica și sintaxa, este imprimată de o anumită stratificare a realității, care se regăsește și în felul cum întrebuițăm cuvintele.

Pe scurt, Aristotel propune zece categorii: *substanță, calitate, cantitate, relație, loc, timp, poziție, posesie, acțiune și pasivitate*. Plecând de la observațiile cu privire la cele create, și utilizând aceste repere ale reflecției

filosofice, Sf. Maxim Mărturisitorul face o clasificare asemănătoare. El invocă însă, cinci rațiuni generale, categorii, în limbajul aristotelic. Acestea sunt: ființa (substanța, gr. *ousia*), mișcarea (gr. *kinesis*), diferența (deosebirea, gr. *diafora*), unirea (combinarea, sinteza, amestecare, gr. *krasis*) și poziția (stabilitatea, gr. *thesis*)¹. Părintele Stăniloae face o scurtă corespondență între cele zece categorii aristotelice și cele cinci propuse de Sf. Maxim: „Identice sunt substanța, poziția, și (cu un nume deosebit) mișcarea (la Aristotel, acțiunea). Relația a devenit la Sf. Maxim sinteză. Diferența, care e proprie Sfântului Maxim, e la Aristotel expresia generală a deosebirilor categoriilor. Locul e implicat, la Sf. Maxim în poziție; timpul, în mișcare; cantitatea, în ființă; calitatea, în diferență; posesia în relație”².

Desigur, cele două abordări distincte, deschid un câmp de lucru interesant, situat la granița dintre teologie și filosofie. Nu este aici locul pentru o astfel de analiză. Facem doar mențiunea că acestea fac posibile, prin contemplare naturală, o anumită cunoaștere despre Dumnezeu și despre raporturile Sale cu lumea și cu omul. Sfântul Maxim Mărturisitorul dezvăluie aspecte importante privind raporturile omului cu lumea. Întrucât lumea este creată din nimic, tot ceea ce a apărut prin voia lui Dumnezeu are o bază în El. Fiecare din cele ce există sunt folosite de sfântul Maxim drept „obiecte ale contemplării și modele ale urcușului spiritual al omului spre Dumnezeu”³.

Întreaga existență este învățătoarea teologiei

Substanța (gr. *ousia*) este ființa creației, toate celelalte categorii fiind predicate ale ei. Substanța este, după Sf. Maxim Mărturisitorul, „învățătoarea teologiei”, pentru că, spune el, plecând de la lucruri, omul ajunge să constate existența unei cauze. Însă, ce anume este această cauză după ființa ei, Sf. Maxim Mărturisitorul spune că, în lucruri „nu este dat niciun semn”⁴. Cu alte cuvinte, ființa însăși are un caracter revelator, pentru că existența ei naște întrebări cu privire la cauza, la ceea ce a făcut posibilă existența ei, la Cauzatorul ei. Însă, întrucât între „ființa cauzată și ființa cauză este o discontinuitate de putere”⁵, și lumea nu stă de sine ci pe puterea lui Dumnezeu, noi nu putem cunoaște ce este *în sine* această ființă.

Din perspectivă științifică, potrivit datelor actuale, în imensitatea spațiului cosmic sunt mai mult de o sută de miliarde de galaxii, fiecare având în medie o sută de miliarde de stele. Dacă ar fi să ținem cont de vârsta și întinderea Universului propuse de știință, s-ar putea spune că din contemplarea ființei se desprinde nu doar ideea existenței unui cauzator, ci și puterea și veșnicia Lui. Pe de altă parte, fizica dezvăluie astăzi și faptul că materia este energie, posedând constituție duală, undă și corpuscul, sugerează că poate fi pătrunsă de energiile necreate ale lui Dumnezeu, și poate fi transfigurată în ultimă instanță, în eshaton. Din perspectivă teologică, s-ar putea spune că ceea ce există, substanța în diferitele ei forme, și în structurile ei intime, nu este complet afectată de căderea omului, nu este „îngroșată” până la opacizarea completă, ci încă mai arată într-un fel, ceva din planul pe care Dumnezeu îl are cu referire la lume, altfel spus „umbra celor viitoare”⁶.

În diversitatea lumii...

Deosebirea, diferența (gr. *diafora*) se referă la diferențele existente între naturile și formele din cadrul substanței creației, ce asigură diversitatea. Și aceasta este pusă în legătură cu Dumnezeu. „Diferența dintre creaturi [...] ne arată pe Dumnezeu ca Cel ce a distribuit în ele o varietate armonioasă și neconfundată de rațiuni, după care se conduc și se mențin. Diferența fapturilor ne arată judecata distinctivă și unificatoare a lui Dumnezeu în cadrul Universului. Ea e nedespărțită de actul creației de la început și de acțiunea continuă a proniei. Căci Dumnezeu a creat lucrurile repartizate după rațiuni distincte și armonioase și le menține ca atare în mișcarea lor continuă”⁷.

Datele științelor naturii dezvăluie copleșitoarea complexitate și diversitate a Creației. Există o varietate de particule în lumea cuantică și de substanțe chimice simple, dar și diverse specii vii ale diferitelor regnuri. Această lume ne arată, potrivit interpretării Părintelui Stăniloae, generozitatea lui Dumnezeu, bunătatea cu care El ne-a dăruit întreaga natură ca școală, în care să ne ascuțim simțurile, să lărgim orizontul înțelegerii noastre, făcându-le mai sensibile spre cele duhovnicești, ca să putem descoperi măreția și înțelepciunea Lui, ascunse în ea. Dar diversitatea lumii fizice, așa cum este ea pusă în valoare de științele naturii, ne sugerează și puterea lui Dumnezeu, Care poate rândui fiecărei specii vii, din milioanele existente, și fiecărui fel de substanță, un rol în această diversitate copleșitoare, încât ele nu se încălcă unele pe altele într-un mod distructiv, nici nu rămân fără un anumit rost pentru viață. Dumnezeu nu a adus doar la existență materia lumii, ci a pus diversitatea elementelor ei într-o existență bogată, în care părțile se leagă între ele, putând incorpora opere mai înalte. Într-un mod asemănător, Dumnezeu nu a adus speciile vii la o viață săracă, ci la una bună, în care fiecare specie participă, prin

viața și lucrarea ei, la întreg, putând contribui la un scop mai înalt. Deci, Dumnezeu nu le-a adus doar la viață, și în diversitate. El le și păstrează în unitate, puterile create și speciile alcătuind un mediu de viață potrivit cu nevoile omului. Chiar din perspectivă științifică, felul în care sunt potrivite toate aceste caracteristici ale lumii, fac relevant într-un fel că întreg cosmosul este biofil, un fel de habitat⁸ pregătit pentru viață și pentru om.

...se vede Judecata distinctivă și unificatoare a lui Dumnezeu

Din perspectivă teologică, este semnificativ faptul că această copleșitoare diversitate de substanțe, particule, puteri sau specii nu slăbește unitatea lumii. Toate sunt create într-un fel de îmbrățișare, de solidaritate care este, până la urmă, chipul comuniunii Treimice, întipărit în Creație. Mai mult, faptul că toate acestea se adună în om, și faptul că fiecare din aceste existențe lucrează ca parte a lumii, în legătură cu alte părți ale lumii, indică faptul că și omul ar trebui să viețuiască orientat spre un scop mai înalt, spre întregirea diversității lumii cu planul spiritual al vieții, pornind de la existență, prin existența bună, către existența fericită.

În aceasta se vede puterea unificatoare a Logosului și diversitatea rațiunilor Lui, adâncul înțelepciunii și nesfârșita bogăție a lui Dumnezeu Dăruitorul care orientează prin toate pe om către El. „Propriu-zis este una și aceeași Rațiune, care prin infinitatea și transcendența ei este în sine și pentru sine negrăită și necuprinsă, fiind dincolo de toată creațiunea și de deosebirea și varietatea ce există și se cugetă în ea, arătându-se și multiplicându-se din bunătate în toate câte sunt din ea, pe măsura fiecăreia și recapitulând (readucând) toate în sine”⁹.

Unitatea lumii se împlinește prin comuniunea cu Dumnezeu

Unirea (combinarea, sinteza, amestecare, gr. *krasis*) reprezintă atributul substanței prin care elementele pot fi „asociate”, for-mând altele compuse, distincte și stabile. Știința prezintă multe aspecte privind combinarea elementelor din lumea fizică. Ea arată că legile simple, ce guvernează legăturile dintre particulele elementare fac posi-bilă alcătuirea atomilor, diversele combinații de atomi sau molecule în reacții chimice, pe care se bazează tehnologiile actuale. Știința arată că procesele naturii se desfășoară pe baza acelorași mecanisme, în apă sau în sol, în magma terestră sau în țesuturile viei. Întreaga diversitate a lumii sensibile, corpurile fizice și milioanele de specii, dar și tot ceea ce omul construiește, formele și structurile pe care materia le primește prin tehnologii, miile de texturi, toate se sprijină pe imensa capacitate de asociere, de combinare atomilor.

Din perspectivă teologică, se poate spune trupul „este aparatul unei sensibilități și expresivități inepuizabile”, prin care „omul se intercalează ca un factor care întrerupe legăturile proceselor naturii, stabilind legături voite, spiritual-naturale”¹⁰. Prin aceasta, omul pătrunde mai adânc și înțelege mai temeinic structura materiei, și felul în care sunt alcătuite lucrurile lumii create.

În fine, prin tehnologii omul se ajută în viața și ajută și altora în traiul zilnic. El poate face aceasta nu doar în vederea unor scopuri materiale, ci și pentru o creștere spirituală, prin înțelesurile duhovnicești ale Creației, în solidaritate cu semenii. De aceea, în ultimă instanță, din perspectiva teologiei, atributul substanței de a suporta combinarea, are ca finalitate întâlnirea omului cu misterul Creației, cu semenii lui și apropierea de Dumnezeu.

În viziunea Sf. Maxim Mărturisitorul, lucrarea mâinilor în cele sensibile și lucrarea minții cu cele inteligibile sunt căi de dezvoltare a virtuților, iar cunoașterea raționalității

creației îi întărește omului ideea că el are un rol creator în ea. În acest fel, lumea materiei deschide viața omului spre semeni și îl solicită înspre cultivarea virtuților.

Legile lumii înconjurătoare - îndemn la stabilitatea în bine

Poziția se referă la stabilitate, după gr. *thesis*. În legătură cu aceasta s-ar putea spune că, potrivit datelor științifice, materia are structuri stabile și întreg universul pare a fi guvernat pretutindeni de aceleași legi. Procesele fizice se comportă la fel, în condiții similare. Stabilitatea structurilor și formelor materiei a făcut posibilă nu doar civilizația, care se sprijină pe materiale, texturi și substanțe. Nici viața, nici stelele, nici planetele nu ar fi fost posibile, în situația în care natura nu ar fi păstrat legile cunoscute astăzi. Ciclurile naturii, anotimpurile, mecanismele vieții respectă anumite ritmuri, care s-au dovedit esențiale în dăinuirea vieții.

În aceste cicluri, fiecare existență se leagă în diverse forme cu altele care se leagă prin alte modalități cu altele, încât oricare dintre ele se dovedește a fi necesară pentru multe din celelalte. În acest fel, toate existențele, fie că sunt puteri create, lucruri sau vietăți, contribuie la asigurarea condițiilor de viață pentru milioanele de specii, legându-se între ele, într-o dependență strânsă, în care viața și lucrarea fiecăreia depinde de viața și lucrarea tuturor, și viața și lucrarea tuturor depinde de viața și lucrarea fiecăreia, și de stabilitatea fiecăreia în hotarele lucrării și în solidaritate¹¹.

Din perspectiva teologică, poziția stabilă a puterilor, speciilor și a ipostasurilor în lume, învață să ne menținem fermi în poziția binelui, refuzând ispita schimbării înspre rău. Felul cum fiecare parte a naturii (incluzând aici și interacțiunile care alcătuiesc lumea) completează lucrările celorlalte, și felul în care fiecare specie vie, prin puterile și lucrările ei, pune un hotar în lucrările celorlalte, potrivit legilor lor particulare, contribuie la păstrarea armoniei Creației. În conformitatea lor, se

vede legea bună pusă de Dumnezeu în ele. Încât, prin stabilitatea lor, în solidaritate și în lucrarea bună, în legea lor, ele pot îndrepta cugetarea omului spre virtute, pe cât le este lor cu putință. Din perspectiva teologiei, potrivit sfântului Maxim Mărturisitorul, toate aceste situații ale stabilității părților Creației înspre binele comun, cheamă și pe cei ce le cugetă, la un bine comun, în felul unei bune viețuirii și lucrări în solidaritate cu semenii prin cultivarea virtuților. Stabilitatea aceasta este „învățătoarea moralității voluntare, care trebuie să stea fermă pe lângă ceea ce a hotărât bine împotriva a ceea ce se opune persistenței în el, neprimind să fie abătută de la baza rațională a celei ce-i vin în cale”¹².

Întregul Univers și viața omului sunt în mișcare...

În fine, mișcarea (gr. *kinesis*) este atributul care conferă elementelor substanței potența asocierii în combinații noi. Datele științei arată că, indiferent de scara la care este făcută observația, în natură există mișcare. Pământul se află într-o permanență mișcare de rotație în jurul propriei axe și se învârtă și în jurul Soarelui, cu o viteză de 30 de kilometri pe secundă. Pe de altă parte, Soarele se mișcă circular, în jurul centrului galactic, iar Calea Lactee se apropie cu 90 de kilometri pe secundă de însoțitoarea ei, Andromeda. Mișcarea este însă prezentă și în lumea dimensiunilor mici. Practic, nicăieri în stele, în spațiu, pe Pământ, sau în interiorul atomului, nu există ceva, care să fie încremenit. Universul întreg este străbătut de pulsații de energie, de o zbatere continuă. Mișcarea este prezentă și la scară naturală. Solul terestru se mișcă, pentru că plăcile tectonice alunecă fără încetare. Sub crustă, în miezul Pământului, un nucleu incandescent agită o magmă metalică fierbinte. Dar mișcarea este prezentă peste tot în viața organismelor, într-o multitudine de procese, în care se schimbă materie și informație. Populații întregi de mamifere, păsări, pești

sau insecte migrează de-a lungul întregului an, între diferite locuri de pe glob, unele dintre ele făcând călătorii impresionante, de câteva mii de kilometri, pentru a se stabili în areale favorabile.

... de la existență, prin existența bună, către existența fericită

Teologia patristică nu a desconsiderat mișcarea lumii ci o pune în legătură cu un scop bun. Părintele Stăniloae, scrie că o lume „făcută pentru a se mișca pur și simplu spre oriunde și fără sfârșit, este o lume fără sens, fără rațiune”¹³. Mișcarea nu este o consecință a căderii, ci dimpotrivă, semnul că persoana umană și Creația sunt chemate la mișcarea înspre Dumnezeu. Sf. Maxim Mărturisitorul scrie că „făpturile se mișcă spre existența fericită pe care nu o au încă, spre deosebire de Dumnezeu, Care este Însuși Dăruitorul existenței fericite”¹⁴. Aceasta înseamnă că „nimic din cele făcute nu-și este ținta sa proprie, odată ce nu-și este nici cauza sa, pentru că altfel ar fi nefăcut, fără început și nemișcat, ca unul ce n-ar avea să se miște spre

nimic”¹⁵. Teologia vede așadar, în întreaga mișcare a lumii, semnul că starea ei de acum nu este deplină, dar că i s-a dat putința mișcării pentru a putea parcurge urcușul către existența fericită. În acest fel însă, lumea și mișcarea lucrurilor din ea pot mișca și gândurile omului spre ideea că lucrurile și lumea nu sunt desăvârșite, și că odihna deplină este numai în comuniune cu Cel ce ne-a dat putința mișcării prin lume ca să ajungem la El.

Se poate vedea așadar, că teologia ortodoxă consideră mișcarea lumii, a vieții și a omului ca provenind dintr-o nedeplinătate și reflectând nedeplinătatea celor ce caută deplinătatea în Dumnezeu, Care nu se mișcă pentru că e deplin”¹⁶. În ansamblu, ființa, mișcarea și celelalte „povățuiesc spre cunoașterea lui Dumnezeu drept Creator, Proniator și Judecător, adică spre cunoașterea a ceea ce a făcut și face El” orientând pe om înspre lucrarea de dobândire a virtuții, pentru apropierea de El¹⁷, încât s-ar putea spune că Universul întreg este o imesă carte de teologie.

Note

¹ Pr. D. Stăniloae, „Introducere” în Sf. Maxim Mărturisitorul, *Ambigua*, Editura IBMBOR, București, 2006, p. 39.

² v. nota 155, în Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 206.

³ *Ibidem*.

⁴ *Op. cit.*, & 10.

⁵ Pr. D. Stăniloae, nota 145, în Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 198.

⁶ Pr. D. Stăniloae, *Teologie Dogmatică Ortodoxă*, vol. II., Editura IBMBOR, p. 15.

⁷ Idem, nota 147, în Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 200.

⁸ v. Martin Rees, *Our cosmic habitat*, Orion

Publishing Co, 2003.

⁹ Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, 7d.

¹⁰ Pr. D. Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. I, Editura IBMBOR, p. 262.

¹¹ David J. Stevenson, „A planetary perspective on the deep Earth”, în rev. *Nature*, vol. 451, 17 ianuarie (2008), pp. 261-265.

¹² Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, & 28.

¹³ nota 90, în Sf. Atanasie cel Mare, *Cuvânt împotriva elinilor*, & XL, în PSB, vol. 15, p. 76.

¹⁴ *Ibidem*, p. 73-74.

¹⁵ *Ibidem*, p. 71.

¹⁶ Pr. D. Stăniloae, „Introducere” în Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 57.

¹⁷ Pr. D. Stăniloae, nota 144 în Sf. Maxim Mărturisitorul, *op. cit.*, p. 198.

Înger și Demon: Fizica și metafizica unei idei

PR. PROF. DR. THEODOR DAMIAN

Eminescu, după cum am afirmat în altă parte, nu numai că n-a fost străin de învățătura de credință ortodoxă și de practica Bisericii în care s-a născut și din care mereu a făcut parte, dar a dovedit, chiar și în poezia sa, a avea solide cunoștințe teologice. De aceea nu este de mirare că și în poezia *Înger și Demon* elementul religios este extrem de pronunțat.

Cadrul general al poemului este Biserica, nu însă ca realitate statică, nu „natură moartă cu îngeri” ca-ntr-un tablou în care artistul surprinde doar suprafețele imaginii, ci Biserica în acțiune, în funcția ei esențială, în elementul ei dinamic, aici reprezentat de lumânările arzând, ceea ce implică faptul că biserica e deschisă, că ne aflăm în timpul unei slujbe sau cel puțin că cineva a intrat și se roagă.

Poetul utilizează tehnica contrastului chiar de la început, ceea ce sugerează paradoxul la nivel teologic, paradox ce, de altfel, caracterizează teologia creștină în mod definitoriu, atunci când alătură imaginea lumânărilor arzând de cea a întunericului de nepătruns al bolții, ca și cum, ca un nou Areopagit, Eminescu folosește ambele căi de cunoaștere, *via positiva* și *via negativa*, în demersul său teologic de aici.

Cu alte cuvinte, fizica și metafizica stau în acest poem față în față, fizica sugerată de prezența persoanei care aprinde lumânări care ard și se consumă (fizic), iar metafizica

sugerată de întunericul de nepătruns cu ochiul al bolții ce amintește de bolta cerească nepătrunsă, de creație, de Creatorul de dincolo de creație dar prezent totuși în ea.

Și bineînțeles că așa cum întunericul de nepătruns deși transportă mintea noastră în metafizic, în apofază, păstrează totuși o dimensiune din domeniul realității fizice, tot așa flacăra lumânărilor, deși din planul fizic, tinde spre, și indică metafizicul prin aceea că lumina conținută în flacăra, realitatea catafatică, duce mintea cititorului spre lumina creată de Dumnezeu înaintea luminătorilor, soarele și luna, când Dumnezeu a spus încă din prima zi „să fie lumină”, și a fost, deci spre o realitate de dincolo de realitatea contextului nostru existențial.

Și totuși ambele dimensiuni, cea fizică și cea metafizică se îngemănează perihoretic, se indică una pe alta și se încununează reciproc chiar în câmpul paradoxului.

În strofa a doua paradoxul continuă; întâlnirea contrastelor, *coincidentia oppositorum*, constituie motiv de frumusețe și de reflecție din partea cititorului. Imaginea copilei din lumea văzută se suprapune, se completează cu cea a îngerului din lumea nevăzută, din nou fizica și metafizica, deci catafaza și apofaza dându-și mâna prin chipul Maicii Domnului, personaj de aici și de dincolo în același timp, martoră a unei

întâlniri mistice ce îmbrățișează întreaga creație, văzută și nevăzută, îngenunchată înaintea Creatorului ei.

Întâlnirea dintre fizică și metafizică este continuată pe plan moral, mai ales cel al trăirii interioare și în special al poziționării acestor trăiri față de Dumnezeu, *coram Deo*. Compatibilitatea cu accente de contrast dintre cele două lumi din primele două strofe devine contrast pur și simplu în strofele următoare unde copila în rugăciune amintește de credinciosul conștient de legătura sa de dependență cu Dumnezeu, în timp ce imaginea bărbatului sugerează contrariul, depărtarea de Dumnezeu, apostazia: înger și demon. Ea, cufundată în rugăciune și "îngerindu-se": „Dar de-i umbra ei aceea – atunci Ea un înger este”, el, admirând-o și convertindu-se fie și pentru o clipă: „Nu spre-amor, spre-nchinăciune el genunchii-și încovoiaie”.

Crucea pe care el se sprijină când îi observă ei îngerirea sugerează jertfa pe care o va face pentru a putea spera în reciprocitatea iubirii, acea convertire fie și de o clipă, căci, în fapt, deosebirea dintre ei continuă să rămână esențială: „Se iubesc – și ce departe sunt deolaltă amândoi”, întocmai ca Hyperion din *Luceafărul* unde el se convertește până la a cere schimbarea condiției sale existențiale, ca din nemuritor să devină muritor, jertfa supremă pe care dorește să și-o asume din iubire, fapt ce trimite direct la jertfa lui Dumnezeu pe cruce, din iubire pentru neamul omenesc, evident, păstrând în minte proporțiile și diferența contextuală.

Răzvrătirea împotriva divinității e nimicnicie și duce la nimicnicie. Iluzia credinței că poți schimba, ca și creatură, ordinea Creatorului în univers aduce cu sine suferința de mai târziu, când, după o luptă cu cerul bazată pe această iluzie, constatăi, în sfârșit, vanitatea și zădărnicia întreprinderii, constatare ce aduce cu sine suferința finală.

Același sentiment de zădărnicie este încercat și în urma luptei fără de succes

contra relelor lumii. În strofele finale ale poemului, aceste două planuri, lupta împotriva relelor lumii și cea împotriva cerului se interpătrund, deși ele sunt atât de diferite una de cealaltă.

Similaritatea rezultatului celor două lupte – sentimentul nimicniciei – sugerează neînțelegerea de către om a sensului lucrurilor (mai precis, multe din cele ce nouă ni se par rele, e posibil să aibă un sens precis în economia generală a guvernării vieții și universului), așa după cum nu înțelegem lucrurile Divinității, ceea ce de multe ori duce la răzvrătire, cu același rezultat, evident, suferința finală, aruncarea de la fața lui Dumnezeu, iadul.

Este interesant de observat că în poem el așteaptă iadul ca deznodământ al modului lui de a fi fost; dar în mijlocul suferinței de aici, anticipând-o pe cea viitoare, deodată vine mântuirea; Ea apare în ceasul morții lui și-i aduce împăcarea generată de iubire:

„Este Ea. Cu-o mulțămire adâncă,
nemaismțită,

El în ochii ei se uită. - Mândră-i de
înduioșere;

Ceasul ultim îi împacă toată viața-i de
durere;

Ah! șoptește el pe moarte - cine ești
gâcesc, iubită”.

Trimiterea la jertfa de pe cruce a Fiului lui Dumnezeu este din nou clară, iarăși păstrând în minte proporțiile și contextul.

Și Mântuitorul vine pe neașteptate, când a decis Dumnezeu, nu omul, „la plinirea vremii” cum zice Sf. Ap. Pavel (Galateni 4, 4), și aduce prin și din iubirea față de om împăcarea acestuia cu Dumnezeu.

Mila divină este mesajul final al poemului:

„El n-a vrut ca să condamne pe demon, ci
a trimis

Pre un înger să mă-mpace, și-mpăcarea-i...
e amorul”.

Ca influențat de teologia origenistă a apocatastazei care promovează ideea că la

urma urmelor, din iubirea ce-l caracterizează esențial, Dumnezeu va mântui chiar și pe demoni, Eminescu încheie acest poem teologic într-o notă de speranță vindecătoare care lasă să primeze ideea că în existență totul

se centrează pe Dumnezeu, El fiind rațiunea supremă de a fi a tuturor lucrurilor și deci calea spre El fiind cea mai sigură cale pe care omul poate s-o aleagă și s-o urmeze în viață.

Annunciation: The Analogy of Eve and the Theotokos

ST. IRENAEUS OF LYONS (+202)

Those, therefore, who allege that [our Lord Jesus] took nothing from the Virgin do greatly err, since, in order that they may cast away the inheritance of the flesh, they also reject the analogy [between Him and Adam]. For if the one who sprang from the earth had indeed formation and substance from both the hand and workmanship of God, but the other not from the hand and workmanship of God, then He who was made after the image and likeness of the former did not, in that case, preserve the analogy of man, and He must seem an inconsistent piece of work, not having wherewith He may show His wisdom. But this is to say, that He also appeared putatively as man when He was not man, and that He was made man while taking nothing from man. For if He did not receive the substance of flesh from a human being, He neither was made man nor the Son of man; and if He was not made what we were, He did

no great thing in what He suffered and endured. But every one will allow that we are [composed of] a body taken from the earth, and a soul receiving spirit from God. This, therefore, the Word of God was made, recapitulating in Himself His own handiwork; and on this account does He confess Himself the Son of man, and blesses “the meek, because they shall inherit the earth” (Matt. 5:5). The Apostle Paul, moreover, in the Epistle to the Galatians, declares plainly, “God sent His Son, made of a woman” (Gal. 4:4). And again, in that to the Romans, he says, “Concerning His Son, who was made of the seed of David according to the flesh, who was predestinated as the Son of God with power, according to the spirit of holiness, by the resurrection from the dead, Jesus Christ our Lord” (Rom. 1:3-4).

Superfluous, too, in that case is His descent into Mary; for why did He come

Source:

St. Irenaeus of Lyons. “Christ assumed actual flesh, conceived and born of the Virgin.” *Against Heresies* 3.22 (The Ante-Nicene Fathers 1:454-455).

down into her if He were to take nothing of her? Still further, if He had taken nothing of Mary, He would never have availed Himself of those kinds of food which are derived from the earth, by which that body which has been taken from the earth is nourished; nor would He have hungered, fasting those forty days, like Moses and Elias, unless His body was craving after its own proper nourishment; nor, again, would John His disciple have said, when writing of Him, "But Jesus, being wearied with the journey, was sitting" (Jn. 4:6); nor would David have proclaimed of Him beforehand, "They have added to the grief of my wounds;" nor would He have wept over Lazarus, nor have sweated great drops of blood; nor have declared, "My soul is exceeding sorrowful" (Matt. 26:38); nor, when His side was pierced, would there have come

forth blood and water. For all these are tokens of the flesh which had been derived from the earth, which He had recapitulated in Himself, bearing salvation to His own handiwork.

Wherefore Luke points out that the pedigree which traces the generation of our Lord back to Adam contains seventy-two generations, connecting the end with the beginning, and implying that it is He who has summed up in Himself all nations dispersed from Adam downwards, and all languages and generations of men, together with Adam himself. Hence also was Adam himself termed by Paul "the figure of Him that was to come" (Rom. 5:14), because the Word, the Maker of all things, had formed beforehand for Himself the future dispensation of the human race, connected with the Son of God; God having predestined that the first man should be of an animal nature, with this view, that he might be saved by the spiritual One. For inasmuch as He had a pre-existence as a saving Being, it was necessary that what might be saved should also be called into existence, in order that the Being who saves should not exist in vain.

In accordance with this design, Mary the Virgin is found obedient, saying, "Behold the handmaid of the Lord; be it unto me according to your word" (Lk. 1:38). But Eve was disobedient; for she did not obey when as yet she was a virgin. And even as she, having indeed a husband, Adam, but being nevertheless as yet a virgin (for in Paradise "they were both naked, and were not ashamed" [Gen. 2:25] inasmuch as they, having been created a short time previously, had no understanding of the procreation of children: for it was necessary that they should first come to adult age, and then multiply from that time onward), having become disobedient, was made the cause of death, both to herself and to the entire human race; so also did Mary, having a man betrothed to her, and being nevertheless a virgin, by

yielding obedience, become the cause of salvation, both to herself and the whole human race. And on this account does the law term a woman betrothed to a man, the wife of him who had betrothed her, although she was as yet a virgin; thus indicating the back-reference from Mary to Eve, because what is joined together could not otherwise be put asunder than by inversion of the process by which these bonds of union had arisen; so that the former ties be cancelled by the latter, that the latter may set the former again at liberty. And it has, in fact, happened that the first compact looses from the second tie, but that the second tie takes the position of the first which has been cancelled. For this reason did the Lord declare that the first should in truth be last, and the last first (Matt. 19:30, 20:16). And the prophet, too, indicates

the same, saying, "instead of fathers, children have been born unto you." For the Lord, having been born "the First-begotten of the dead" (Rev. 1:5), and receiving into His bosom the ancient fathers, has regenerated them into the life of God, He having been made Himself the beginning of those that live, as Adam became the beginning of those who die (1 Cor. 15:20-22). Wherefore also Luke, commencing the genealogy with the Lord, carried it back to Adam, indicating that it was He who regenerated them into the Gospel of life, and not they Him. And thus also it was that the knot of Eve's disobedience was loosed by the obedience of Mary. For what the virgin Eve had bound fast through unbelief, this did the virgin Mary set free through faith.

Simeon the God-Receiver – A New Isaiah in the Temple: Luke 2:22-40 in the Menaion of the Feast of the Presentation

FR. DRAGOȘ ANDREI GIULEA, PHD

Luke 2:22-40 is a New Testament passage covering the episode in which Joseph and Mary bring the newborn Jesus to the Temple to accomplish the traditional ritual practice of *pidyon haben*, the redemption of the first-born son. According to the ancient customs of Israel, the firstborn had to be offered to God to commemorate the salvation of the Jewish firstborn babies in Egypt.¹ On this occasion, parents offered a sacrifice, a pair of turtledoves or two young pigeons. The narrative also mentions an old man, Simeon,

inspired by the Holy Spirit, who comes to see the infant and pronounces a few words glorifying God. Christians celebrate this event through the feast of the Presentation, or the Meeting, of the Lord.

However, one may find a puzzling interpretation of this episode in some of the troparia and kontakia of the feast included in the Menaion as well as in the vespereal readings. The second reading is the famous passage of the Isaianic corpus recounting the prophet's vision in the Temple of Jerusalem.²

meditation

Isaiah contemplates the Lord of the Powers sitting on the divine throne in the Temple, surrounded by seraphim and His divine glory:

In the year King Uzziah died, I saw the Lord sitting on a throne, high and lifted up. The house was full of His glory (*kabod* [Heb.]; *doxa* [Gr.]). **2** Around Him stood seraphim; each one had six wings: with two he covered his face, with two he covered his feet, and with two he flew. **3** And one cried to another and said, "Holy, holy, holy is the Lord of hosts (*YHWH Sabaoth*); the whole earth is full of His glory!" **4** The lintel was lifted up by the voice of those who cried out, and the house was filled with smoke. **5** So I said, "Woe is me, because I am pierced to the heart, for being a man and having unclean lips, I dwell in the midst of a people with unclean lips; for I saw the King, the Lord of hosts (*YHWH Sabaoth*), with my eyes!"³

What is, therefore, the connection between Luke 2 and Isaiah 6? The modern reader may be confused and find this association unreasonable. But a more careful reading of the other hymns (troparia and kontakia) associated with this Feast of the Presentation will shed a new light while discovering the theological vision encompassed in the ancient hymnography of the Church. For instance, the hymn in tone 1 at the Litya of the feast, by a certain Anatolios, asserts that Simeon saw a great light:

Mine eyes have seen the mystery hidden from the ages, made manifest in these latter days, the Light that disperses the dark folly of the Gentiles without faith and the Glory of the newly-chosen Israel.⁴

This fact makes us take a new look at the two texts of Luke 2 and Isaiah 6 and inspect any possible connection, this time helped by the insights of the Menaion's hymnography and its interpretation of Luke 2. Indeed, the ancient hymnographers saw Luke 2 as more than a mere fulfilment of a ritual practice of the Old Testament. In addition, they under-

stood the episode as a theophanic experience, because on that occasion, Jesus Christ actually manifested his divine glory to a prophet, the Elder Simeon.

Who was this character? We are told that an old man called Simeon, a just and devout man waiting for Israel's consolation, makes a memorable speech. According to an ancient tradition, Simeon was one of the seventy scholars appointed to translate the Hebrew Bible into Greek. He was translating no other than Isaiah and came upon the words, "Behold, the virgin (*parthenos*) shall conceive and bear a Son."⁵ (Isaiah 7:14). As he found it hard to believe that a virgin could conceive, an angel appeared informing him that the word *parthenos* was correct and that he would live to see that thing accomplished.

The evangelist probably knew the tradition because he also stated that Simeon had had some previous visitations of the Holy Spirit: "it had been revealed to him by the Holy Spirit that he would not see death before he had seen the Lord's Christ (*ton Hriston Kyriou*)."⁶ In other words, he will not die until he sees the Messiah. The expression *Hriston Kyriou* [Gr.] or *YHWH Messiah* [Heb.], therefore "the Lord's Christ," or "the Lord's Messiah," which means "the Anointed of the Lord," occurs several times in the Old Testament, where the term refers to the kings Saul and David as "the anointed of God."⁷ For that reason, the Messiah was understood in ancient Israel as a political leader, a descendant of David. However, other documents speak of a Messiah coming towards the end of times,⁸ some even depict him coming in a glorious light.⁹ Because of the ambiguous or multivalent senses, the meaning was unclear for the people of Israel in those times. In this context, the old Simeon receives God's promise that he will see the Messiah in his lifetime.

But how is it possible to know Messiah among all the people of the world? Is there a

specific sign? We see that in the majority of instances in the Old Testament, the Spirit of God is also a constant presence at the anointing of his elected ones. It is a similar case now. The Holy Spirit guides Simeon to the Temple and directs him to live there as he also guides John from his parents' house to the Jordan desert. John the Baptist was also taught how he would see Messiah in the luminous glory of the Spirit descending on him. Likewise, we will see that Simeon confesses a similar thing in his hymn. Consequently, like John the Baptist, the Elder Simeon was a person whom God allowed to see the things of His spiritual kingdom.

Regarding the event of the Presentation, the Gospel informs us that the same Spirit overshadows the old man when the Virgin brings her newborn child to the Temple. Under the inspiration of the Holy Spirit, the Elder Simeon blesses God and recites/intones the well-known prophetic hymn called *Nunc dimittis*:

Lord, now You are letting Your servant depart in peace, / According to Your word; / For my eyes have seen Your salvation / Which You have prepared before the face of all peoples, / A light (*phōs*) to bring revelation to the Gentiles, And the glory (*doxa*) of Your people Israel.¹⁰

From the words of the hymn, we realize that somewhere in the past, God had promised Simeon that he would not depart this world until he saw his Salvation. At this moment, Simeon clearly states, "My eyes have seen your salvation." I would point out that the word "salvation", which Simeon used in Hebrew or Aramaic (*yēshuw'ah*, *yeshua'*) is very close to Yeshua, which means "Jesus" in Hebrew or Aramaic. However, the following verses disclose much about the nature of this vision. This salvation or savior is one which God prepared before for all the nations, therefore not only for the people of Israel. The text asserts very clearly that Christians had a

consciousness of the universality of the Gospel message, as Saint Paul proclaimed that in Christ, there is no Greek or Jew but a new human being, a new creation according to Jesus' icon.¹¹ Saint Paul, therefore, was not the inventor of the Gospel's universalism, because it was already present in the vision of many early Christian communities of the first century. It likely started with Christ, who received the Samaritan and Canaanite women, and the Samaritan leper.

Coming back to the nature of Simeon's vision, we may see that he describes it as a light intended to be revealed to the Gentiles and, therefore, to the nations different from Israel. Finally, he asserts that this light is the glory of Israel. The usual interpretation is to

meditation

glorify, in the sense of praising, “your people Israel” for this accomplishment. In a Christian setting, the typical interpretation is that the Israel of *Nunc dimittis* actually refers to the “new Israel,” the Christian people or the ecclesia, the Church. Not very differently, other Christians prefer to give up the word Israel and understand that the glory should be ascribed to God’s people and, therefore, to the Church.

However, the word “glory” (*kabod* in Hebrew and *doxa* in Greek) in the prophetic writings and the Old Testament and in many passages of the New Testament denotes the divine light which surrounds God and the light of heaven. The expression “the glory of Israel” also refers to this divine and saving light. Some scholars have already pointed out that the expression denotes Christ.¹² In our context, this interpretation makes more sense than the previous one. Simeon has seen in the Infant the light which God had prepared to reveal in a salvific act to all nations. Therefore, this is the saving glory of Israel, the divine and pre-eternal light which Isaiah and other prophets contemplated.

Remarkably, one of the hymns of the aposticha in tone eight, composed by St. Andrew of Crete, identifies the Biblical figure of the One enthroned on the Cherubim and praised by the Seraphim in the heavens with the new-born Jesus, while Simeon’s old arms become His new throne. The text clearly asserts that Simeon not only had the inspiration to come to the Temple but also contemplated the “pre-eternal light” and therefore the divine glory in the infant Jesus. Consequently, like Isaiah, Simeon enters the same Temple, contemplates the same divine light and the same divine character, and becomes a new prophet:

He who is borne on high by the cherubim and praised in hymns by the seraphim is brought today according to the Law into the holy temple and rests in the arms of the Elder

as on a throne. ... “Now let me depart, O Master, as Thou hast before promised to me: for I have seen Thee the pre-eternal Light.”¹³

To be theologically more precise, as in the case of the apostles Peter, James and John on the Mount of the Transfiguration, it was not Jesus who was transformed, but the presence of the Spirit opened the eyes of the disciples in order to perceive the spiritual world and the light which surrounded Jesus from his birth.

Thus, the Old Testament readings of the Vespers of the Presentation, as well as the troparia and kontakia of the feast, support the interpretation that Simeon had a prophetic vision. Typically, the vespereal readings clarify some aspects of the feast’s Gospel and meaning, for example, the Jewish custom to make a sacrifice for the firstborn or the fact that Jesus comes to this world as Isaiah prophesized that the Lord of Hosts will come to the land of Egypt. However, the most surprising is the second reading of the Vespers, which is precisely the vision of Isaiah, who saw God in the Temple, surrounded by divine glory and sitting on the six-winged seraphim. What would be the connection with the Gospel? None, if we interpret Simeon’s hymn *Nunc dimittis* metaphorically or symbolically. But if we understand the word “glory” as referring to the divine and heavenly light, we realize that, according to the Byzantine hymnographers and the fathers who inserted the vespereal reading of Isaiah’s vision, it had much in common with the event of the Presentation, in the sense that Simeon had a similar vision of the divine glory.

In light of this interpretation, one may also draw a few conclusions regarding the translation and the liturgical use of the *Nunc dimittis* hymn. We should not give up the word Israel, because the text does not praise the ancient Jewish people. Likewise, the text does not praise us, the Christians, but, as in St.

Andrew's hymn, it asserts that Simeon contemplated in the Infant the divine light, the glory of Israel, and this divine glory is the salvation of all: "which You have prepared before the face of all peoples." Further, the hymn specifies this as "the light to be revealed to the nations." Here, we should probably use the definite article because it is the specified light of the Infant. The same light is further described as the "glory of your people Israel," and should require the definite article likewise.

In conclusion, the Presentation in the Temple was not only a particular moment in Jesus' life, such as the episode of His circumcision. It is something more, a theophanic event that should be associated with other instances of divine manifestation in the New Testament: Jesus' Theophany at the Jordan and His Transfiguration before the

apostles. The Presentation is another theophanic moment, perhaps the first in Jesus' earthly economy. Thus, this episode and John the Theologian testify by asserting that the great light of heaven came down in history, and some people contemplated His heavenly glory. First Simeon, the God-receiver, contemplated the glory when the Theotokos brought the newborn to the Temple. Then John the Baptist had his vision when the Spirit descended on Christ, and then the apostles Peter, James, and John on the mountain of Transfiguration. Therefore, the Feast of the Presentation celebrates a theophany and is more in tune with the feasts of Theophany and Transfiguration.

Notes

¹ E.g., Exod 13:12-15, Num 3:12-13 and 18:15-16.

² *The Festal Menaion*, trans. Mother Mary and Archim. Kallistos Ware (London: Faber and Faber, 1969), 410-11.

³ Isa 6:1-5. *The Orthodox Study Bible* (St. Athanasius Academy of Orthodox Theology, 2008) for the present article.

⁴ *Festal Menaion*, 412.

⁵ Isaiah 7:14.

⁶ Luke 2:26.

⁷ E.g., 1 Sam 12:5; 16:6; 24:6; 24:10; 26:9; 26:11; 26:16; 26:23; 2Sam 1:14; 1:16; 19:21.

⁸ Dan 9:24-27.

⁹ *Tg. Neof.* 12:42.

¹⁰ Lk 2:29-32.

¹¹ 2 Cor 5:17.

¹² See Andrés García Serrano, *The Presentation in the Temple: The Narrative Functions of Lk 2:22-39 in Luke-Acts* (Rome: Gregorian and Biblical Press, 2012), 80. See also John J. Kilgallen, "Jesus, Savior, the Glory of Your People Israel," *Biblica* 75 (1994): 305-28.

¹³ *Festal Menaion*, 416.

news

Romanian Orthodox Church Holy Synod meets for first time this year: main decisions

A Weekend of Spiritual Renewal: St. John Cassian Feast Day Celebrations at San Antonio

Father Athanasie Ulea's missionary visit to Texas

Father Daniel Ene's Pastoral Visit to Southern Chile

Romanian Orthodox Church Holy Synod meets for first time this year: main decisions

CHANCELERY OF THE HOLY SYNOD

The Holy Synod of the Romanian Orthodox Church met for a working session at Patriarch Teoctist Aula of the Patriarchal Palace on Thursday, February 29, 2024. The meeting was chaired by His Beatitude Patriarch Daniel.

The Holy Synod resolved the following:

- ◆ To declare 2025 as a Solemn Year of the Centennial of the Romanian Patriarchate and a Commemorative Year of the Romanian Orthodox spiritual fathers and confessors of the 20th century.

- ◆ To establish the Romanian Orthodox Diocese of Great Britain, based in London, to serve the over 1 million Romanian Orthodox believers in this part of Western Europe.

- ◆ To establish the Romanian Orthodox Diocese of Ireland and Iceland, based in Dublin.

- ◆ To recall the position of the Romanian Orthodox Church towards political life and electoral campaigns in the context of the 2024 election year, in the sense of the non-involvement of the Church in party politics, because, according to Article 7 paragraph 1 of Law no. 489/2006 on religious freedom and the general regime of religious denominations, the recognised religious denominations are

factors of social peace and any attitude of public hostility in society, of political partisanship, of attacking the person or straining relations with the public authorities are contrary to the spiritual mission of the Church in society.

- ◆ To approve the volumes for December and January of the Synodal Synaxarion of the Romanian Orthodox Church.

- ◆ To approve the Akathist to the Holy Unmercenary Cosmas and Damian of Asia Minor (November 1).

- ◆ To approve the Akathist to Saint Gerasimos of Kefalonia (October 20).

- ◆ To approve the Akathist to the Holy Unmercenary Cyrus and John (January 31, June 28).

- ◆ Organise a fundraising campaign between March 1 and March 1, 2024, to assist in the construction of housing for Nagorno-Karabagh-region Armenian refugees in Armenia.

- ◆ Recall that through the Financial Control and Audit Body of dioceses, metropolises, and the Romanian Patriarchate, the church authority verifies the financial and patrimonial statements of parishes, dioceses and metropolises. If deficiencies are found, it adopts measures to remedy them, for whose

correct application the Metropolitan Synod and the Permanent Synod are responsible; the respective Financial Control and Audit Bodies must be staffed with experienced specialists (economists and financial auditors) who are characterised by fairness, professionalism and fidelity to the Church.

◆ To bless, encourage and support the initiatives of Romanian Orthodox communities in Ukraine to re-establish communion with the Mother Church – the Romanian Patriarchate – through their legal organisation in a religious structure called the Romanian Orthodox Church in Ukraine.

◆ To reaffirm that all Romanian Orthodox clerics and their flocks from the Republic of

Moldova who return to the Metropolis of Bessarabia are canonical clerics and blessed believers, and any disciplinary sanction directed against them on the grounds of their membership of the Romanian Orthodox Church is considered null and void, according to synod decision no—8090 of December 19, 1992.

◆ To express appreciation for the rich social-philanthropic activity of the Romanian Orthodox Church during the year 2023, which produced visible positive effects in Romanian society.

A Weekend of Spiritual Renewal: St. John Cassian Feast Day Celebrations at San Antonio

FR. VALENTIN ILIES

In the heart of San Antonio, Texas, the St. John Cassian Romanian Orthodox Church became a beacon of faith and fellowship on March 2nd and 3rd, 2024, as it celebrated its patron saint, St. John Cassian. This year's feast was especially memorable, with the church welcoming two esteemed scholars from Romania: Fr. Professor Dr. Vasile Mihoc of the Andrei Saguna Faculty of Theology, Sibiu, and Fr. Professor Dr. Viorel Sava of the Dumitru Staniloae Faculty of Theology in Iasi.

The weekend's celebrations commenced

on the evening of March 2nd with the Vespers service, setting a tone of reverence and anticipation. It was followed by a thought-provoking conference led by Fr. Mihoc, who delved into the theme of "Christ - The Doctor and Healing Through Faith in Him." Drawing from the Gospel and teachings of the Church Fathers, Fr. Mihoc illuminated the dual nature of Christian salvation, emphasizing that it offers healing not just for the soul but for the body as well, a holistic approach to wellness commanded by the Lord Himself.

The festivities continued into the next day, March 3rd, starting with Orthros and the Divine Liturgy. The services were jointly celebrated by Fr. Valentin Ilies, alongside the visiting Fr. Mihoc and Fr. Sava, and Fr. Gabriel Ilies from Saint Mary Romanian Orthodox Church in Austin. The Liturgy, a pinnacle of Orthodox worship, was a profound experience of communal prayer and devotion.

Following the Divine Liturgy, Fr. Sava addressed the congregation with a talk on "Triodion, Time of Healing Through Repentance." This period leading up to Great Lent is seen as a time for personal and communal reflection, a preparation for the spiritual journey of Lent. Fr. Sava, quoting the revered Fr. Cleopa, stressed the importance and power of prayer, especially highlighting the silent, heartfelt prayer that transcends words and resides in the depth of one's heart.

The weekend was not only a celebration of St. John Cassian but also a profound

communal experience of spiritual renewal and education. Participants were reminded of the importance of both physical and spiritual healing, the power of repentance, and the depth of silent prayer. It was a time of preparation not just for the upcoming Great Lent but for a lifelong pilgrimage towards holiness.

As the festivities concluded with a shared lunch, the sense of community and shared faith was palpable. The visit by Fr. Mihoc and Fr. Sava served as a bridge, connecting the local parishioners with the rich theological heritage of Romania, fostering a deeper understanding of their faith and traditions. The St. John Cassian feast day celebrations thus stood as a testament to the enduring spirit of Orthodox Christianity, its teachings, and its capacity to unite believers across continents in prayer, reflection, and joy.

Father Athanasie Ulea's missionary visit to Texas

FR. GABRIEL ILIEȘ

St. John Cassian Mission - San Antonio, TX, and Nativity of the Mother of God Mission - Austin, TX, were very happy to receive the visit of Fr. Athanasie Ulea from January 26th to February 4th, 2024. Given his medical training as a psychiatrist and psycho-therapist, Father Athanasie presented and discussed two important current topics: addiction and depression.

Our passions (addictions) come in many forms, and they often bring depression into our lives. Therefore, to cure them, we need to know and understand where they start, how they manifest, and how they are treated so that we can begin to cure them.

In San Antonio, on Saturday, January 27th, after Vespers, Father Valentin Ilieș began with a short introduction about Father Athanasie and welcomed him to American soil. The conference on addictions succeeded in opening everyone's eyes to understand them better and thus combat them. The next day after Divine Liturgy, the conference on depression followed, which drew much interest from those present, given the fact that almost one in three people on the American continent suffer from depression at some point in their lives.

On Tuesday, January 30, the Feast of the Three Hierarchs, we prayed together at the

Greek Monastery of the Holy Archangels in Kendalia, TX, the foundation of Father Ephrem the Philotheite. On Thursday, February 1st, we visited another of Father Efrem's foundations, the "Saint Paraskevi" Monastery of Nuns in Washington, TX, where we participated in the Service of Prayer for the Feast of the Meeting of the Lord.

In Austin on Saturday, February 3th, after welcoming remarks by Fr. Gabriel lies, Fr. Athanasie began a five-hour workshop on addictions. Some of the main ideas were the following: in addition to genetic or environmental factors, addictions can stem from problematic social relationships, loneliness, because of illness or as an attempt to deal with depression, loss, grief, etc. Psychologically, an inner tension caused by a soul void, conflicts or disappointments can lead to the use of addictive substances or behaviors through narcissistic withdrawal into a freely controlled and omnipotent fantasy world. This produces relaxation and euphoria, but leads to cerebral and social disturbances, which in turn lead to a return of the initial exacerbated tension that further sustains the vicious cycle of addiction. That is why correcting social relationships is a key to curing addiction. Of particular importance in this regard is the relationship with the confessor, through which we rethink our relationships to relate in the right love for self and neighbor. Other indispensable elements in healing are prayer and other ascetic methods in the church such as metanias and fasting, as well as replacing unhealthy habits with other elements such as sports, working with one's hands, hobbies, etc. The hardest part, however, is the awareness that we are gripped by a certain addiction, and the willingness and flexibility in thinking to accept to cure it. The day ended in prayer, with a great Vespers and other constructive

discussions.

The day after the Divine Liturgy, the conference on depression took place. As one of the most prevalent illnesses today, depression needs our attention. As with addictions, in addition to genetic or physiological factors, depression can be triggered by problematic relationships, loneliness, various illnesses or medications, old age, significant losses in life, etc. Psychologically, deprivation in early childhood causes an oral deficit, when the child lacks basic things, or a narcissistic deficit, when the child is not valued as much. This is how 'existential underachievement' develops, when the person feels that he has too little attention, too little value, becomes a nobody or has the impression that he can do nothing. This leads either to increased emotional needs, with the adult becoming an "emotional beggar", with an increased need for attention, closeness, understanding, or to the development of a problematic self-esteem, when the adult expresses an increased self-esteem on the outside, directly proportional, however, to his inner smallness, a self-esteem compensated by seeking recognition through performance, exaggerated ethical and moral standards or self-sacrifice. Such mechanisms ultimately lead to burnout and depression. This can manifest itself very differently, ranging from typical cases of sadness with mental and motor withdrawal and sluggishness, to states of dissatisfaction, restlessness, agitation.

After these intense days, we all realized how significant it is to prevent depression and replace addictions with good relationships with the people in our lives. We give glory to God for the memorable experiences and hope that Father Athanasie will return to our midst to help us in our spiritual ascent.

Father Daniel Ene's Pastoral Visit to Southern Chile

IULIANA GHEORGHE

From March 1st-5th, 2024, Fr. Daniel Ene visited us as a delegate of the Romanian Orthodox Metropolia of the Americas, with the blessing of His Eminence Metropolitan Nicolae and with the consent of His Eminence Bishop John, Bishop of Caracas and South America of the Russian Church Outside Russia (ROCOR). During his visit, Rev. Fr. Daniel Ene celebrated Sunday Liturgy in the Orthodox Church of St. Silouan the Athonite in Concepción together with the parish priest of this church, Rev. Fr. Dean Alex Aedo Vilugrón.

On Saturday, we also celebrated the baptism of little Parascheva, granddaughter of the Romanian emigrant Don Juan Esteban Ciorbă, who emigrated to Chile in the middle of the last century and who baptized his first

granddaughter in the presence of a Romanian priest and served in a bilingual service. He concluded his migration process by reuniting with the culture, the people, the Church and the soul of his ancestors.

Father Daniel also met with youth, catechumens, and newly baptized people who have embraced Orthodoxy. He also met with the Parish Council, and the community was very pleased with his teaching and fatherly love. The Romanian community appreciated Father Ene's special efforts to travel such a long distance to bring Romanians the joy and blessing of their native language, combined with Romanian spirituality and culture. We thank Mrs. Simona Teiuș, a Romanian who has been living in Chile

for more than 30 years, for her collaboration and for welcoming and hosting Father Daniel Ene.

The Orthodox Church of St. Silouan the Athonite is an Orthodox community under the ecclesiastical protection of the Russian Orthodox Church outside Russia, which was built on land donated by the Palestinian Arab community, and its construction was carried out with the help of the Presidency of the Republic of Chile as a special contribution in the year of the great earthquake in Concepción, starting its work in 2010. This work was completed with contributions from benefactors and the work of the entire local community. Today, this Church is going through a process of search, prayer, and reflection in search of a greater Orthodox identity, within the reach of our people and a better projection in missionary development.

Father Daniel's missionary journey ended with a visit to the city of Valdivia, some 600 kilometers south of the city of Concepción, where there is an Orthodox community under the protection of St. Nectarios, but which does not yet have a physical building and services are held in outbuildings provided by other churches or in the homes of the faithful. There he was welcomed by a Romanian collaborator, Mrs. Iuliana Gheorghe, in whose house a blessing service was held for pupils and teachers for the beginning of the school year in this country.

Finally, we are grateful for this opportunity to welcome Father Daniel in our midst, it was a blessing from God for our Orthodox community, and we ask God to continue to bless him in his life and in the service of the Orthodox mission in South America.

Părintele Costică Demetriu Popa (1925-2024) – primul preot ortodox român misionar în America Latină

Am aflat cu întristare despre trecerea din această viață, la vârsta de aproape 99 de ani, a venerabilului Părinte Costică Demetriu Popa, preot îmbisericit la biserica Sfântul Spiridon - Vechi, Protoieria Sector IV Capitală, fost păstor timp de mai mult de patru decenii al românilor ortodocși din Venezuela.

Părintele Costică Popa s-a născut la data de 25 martie 1925, în localitatea Beceni, din județul Buzău, într-o familie de oameni

gospodari, tatăl său fiind primar al acestei comune. După absolvirea Seminarului Teologic Ortodox din Buzău și a Facultății de Teologie Ortodoxă din București, în ziua de 2 noiembrie 1946, vrednicul de pomenire ierarh Antim Angelescu, episcopul Buzăului, l-a hirotonit preot pe seama parohiei Gura Dimienii, în Episcopia Buzăului, unde a slujit timp de șapte ani, după care, forțat de regimul ateu, fiind etichetat, din cauza

originii „nesănătoase”, ca fiu de chiabur, a fost nevoit să-și părăsească locurile natale.

A fost primit în Mitropolia Olteniei în anul 1953, fiind numit preot slujitor la Catedrala Mitropolitană din Craiova de către Înaltpreasfințitul Părinte Firmilian Marin, Mitropolitul Olteniei, și angajat în administrația eparhială.

În anii care au urmat decretului de amnistie generală din anul 1964, vrednicul de

pomenire Patriarh Justinian Marina a încercat să întărească diaspora, purtând de grijă credincioșilor români ortodocși risipiți pe toate continentele lumii. Astfel a îngăduit unor personalități ale Ortodoxiei românești, precum Roman Braga, Felix Dubneac și Bartolomeu Anania, să facă misiune în diaspora, fără să mai fie stingheriți în misiunea lor de supravegherea Securității.

Din valul acesta de misionari a făcut parte și părintele Costică Demetriu Popa, care a fost trimis în Venezuela, în anul 1968, să îi păstorească pe românii de acolo, fiind astfel primul preot ortodox român misionar în America Latină. Acolo a slujit timp de mai bine de patru decenii, reușind să înființeze, în

Caracas, capitala Venezuelei, o parohie cu hramul Sfinții Împărați Constantin și Elena și să ridice o biserică de lemn în stil maramureșean, sfințită în anul 1999.

După 31 de ani de misiune jertfelnică în America Latină, Părintele Costică Demetriu Popa, cu ajutorul necondiționat al tuturor românilor din Venezuela, își vedea împlinit un ideal al său, simbol al unității românilor din aceste meleaguri îndepărtate: sfințirea bisericii parohiale cu hramul Sfinții Împărați Constantin și Elena de către Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române de atunci, Părintele Patriarh Teoctist Arăpașu. Acesta mărturisea în cadrul acestui eveniment: „Sunt copleșit de frumusețea acestui sfânt lăcaș, care va dăinui peste veacuri, tot așa cum au dăinuit și înfruntat veacurile bisericile noastre maramureșene”, subliniind faptul că „acolo unde Dumnezeu își îndreaptă privirea, înfloresc virtutea și sfințenia”.

Părintele Costică Popa a slujit ocazional și în Argentina, Brazilia, Colombia și în Panama, fiind un adevărat misionar al Ortodoxiei în America de Sud și un model autentic al preotului din diaspora care și-a dedicat întreaga viață slujirii Bisericii și aproapelui. Pentru jertfelnicia sa, a fost răsplătit de două ori cu cea mai înaltă distincție a Bisericii Ortodoxe Române, Crucea Patriarhală, conferită de patriarhii Justinian Marina și Teoctist Arăpașu.

Eminența Sa José Alí Lebrún Moratinos, Arhiepiscop de Caracas, i-a acordat titlul onorific de Monsenior. A fost membru al Consiliului Bisericilor Istorice, din partea Bisericii Ortodoxe Române. Pentru slujirea sa, a primit titlul de membru de onoare al Fundației „Ștefan cel Mare” din Chicago, oferit de Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Nicolae, iar în ziua de 10 aprilie 2003 a primit Ordinul național „Serviciul Credincios” în grad de Cavaler din partea Președinției României.

În aceste momente întristate, adresăm familiei Părintelui Costică Demetriu Popa și

tuturor celor care l-au cunoscut și prețuit un gând părintesc de mângâiere, amintind de cuvintele Mântuitorului Iisus Hristos: „Bine, slugă bună și credincioasă, peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune, intră întru bucuria Domnului tău” (Matei 25,

21). Ne rugăm Preamilostivului Dumnezeu să dăruiască odihnă veșnică sufletului său și să îl așeze în rândul slujitorilor din Ceruri, în lumina, pacea și iubirea Preasfintei Treimi.

Veșnica lui pomenire din neam în neam!

Cu părintești condoleanțe și binecuvântări pentru cei îndoliați,

† **Daniel**

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Dorinne-Icky Suba

6 mai 1938 – 30 ianuarie 2024

PR. ION GHERMAN

În amurgul praznicului Sf. Trei Ierarhi, Vasile, Grigorie și Ioan, deci în seara zilei de 30 ianuarie 2024, a plecat la Domnul sufletul Doamnei **Dorinne Suba**, născută Vințan, ultimul devotat membru care a parcurs până la ultima suflare aproape întreaga istorie a Parohiei și a Catedralei Buna Vestire din metropola Cleveland a Statului Ohio, ajungând la venerabila vârstă de 85 de ani. Precizăm că ea a fost cunoscută de comunitatea noastră, și de mulți din afară, sub numele de doamna **Icky**.

Deci așa a hotărât Dumnezeu ca în o zi de Praznic creștin să dezlege sufletul nobil al doamnei Icky de trupul răvășit de boală și de suferință, mai ales în ultima parte a vieții. Tot în o zi de mare praznic, cel al Întâmpinării Domnului, au început ceremoniile îndătina-te ale înmormântării ca să fie pus trupul ei în sânul pământului în 3 februarie, tocmai în ziua pomenirii Dreptului Simeon și a Prooro-ciței Ana. Nu-i de mirare că s-a întâmplat așa căci în miezul acestui praznic gura venerabilului bătrân, împovărat de ani și de oboseală, a

rostit o rugăciune binecunoscută până astăzi: *"Acum slobozește pe robul Tău Stăpâne după cuvântul tău în pace că văzură ochii mei mântuirea Ta..."*. Nu-i de mirare săvârșirea ei din viață în zile de praznic, mai degrabă ar trebui să fie o luare aminte, pentru că Dumnezeu Milostivul are rânduielile Lui, pentru fiecare credincios în parte despre timpul și vremea când să-l mute în viața veșnică. Un răspuns la această lucrare tainică a Domnului ar putea fi faptul că viața doamnei Dorinne-Icky a fost legată de biserica noastră de la naștere până la moarte. Motivez această afirmație prin datele din biografia ei.

Dorinne -Icky s-a născut în 6 mai 1938 ca dar al Domnului celor doi părinți Gheorghe și Eleonora Vințan. Curând după naștere, pe 31 iulie 1938, a fost botezată în biserica proaspăt fondată (1 septembrie 1936), Buna Vestire. Iată, așadar, născută biologic în Cleveland, și tot aci, duhovnicește, în biserica din acest oraș cam printre primii copii botezați în această nouă parohie. Din surse familiare am aflat că mică, doar de câțiva anișori, s-a întors în România unde a trăit o bucată de vreme

pe meleagurile hunedo-rene, ca apoi împreună cu mama să revină în SUA unde a trăit, a mers la școală, și a lucrat până la sfârșitul vieții. I-a lipsit mult tatăl Gheorghe care a rămas în Țară, fiind închis sub dictatura comunistă, și cu care s-a reîntâlnit la sfârșitul anilor '60. În anul 1971 îi cere mâna și se căsătorește cu proaspătul venit în America tânărul inginer Alexandru Suba, primind taina Cununii tot în biserica Bunavestire. Amintim că acum trei ani, în biserica noastră, Sandu și Icky au celebrat nunta de aur, 50 de ani de căsnicie, rugăciunea de mulțumire și binecuvântarea fiind oferite de chiar chiriarul nostru Înalt-preasfințitul Mitropolit Nicolae. Împreună, Sandu și Icky, s-au angajat în viața bisericii noastre slujind-o în variate domenii: administrativ-financiare, caritabile, spirituale. Mână în mână, ei au slujit și asociațiile laice românești: Carpatina, Uniunea și Liga, cluburi etnice. Prin caracterul ei prietenos Icky a fost parte și din "Clubul fostelor colege de școală", cu care se întâlnea cu regularitate, iar acest club, cu mâna de membre care au mai rămas în viață, s-a întâlnit pentru ultima oară aceștia venind la

căpătâiul lui Icky din zilele de priveghere.

Născută, crescută și deplin integrată în comunitatea românească ortodoxă, și total atașată bisericii, Dorinne-Icky Suba nu a putut decât să crească în un mod de viață plin de demnitate și cinste. Ce particularități de caracter și demnitate se poate spune că a caracterizat-o pe Icky Suba?

Faptul de a fi o femeie bună, așa cum am știut-o, fără îndoială că se datorează creșterii și trăirii ei în Biserică. Doamna Icky Suba nu a fost o fanatică în ale credinței dar și-a format o conduită creștină și morală din învățăturile și sfaturile evanghelice pe care le-a cules din biserică. S-a spovedit și s-a cuminecat cu regularitate, lucrări care au ajutat-o să treacă cu bine peste multele probleme și necazuri cu care numai ea a știut câte au fost. Eu, personal, pe femeia aceasta n-am văzut-o supărată pe cineva, nu am auzit-o batjoco-rind sau ponegrind pe cineva. Întotdeauna mă întâmpina cu zâmbet și cu bună dispoziție. Aveai o pace în anturajul ei!

Una din virtuțile morale cu care noi românii obișnuim să ne lăudăm este "ospitalitatea", care s-ar traduce, să ai ușa deschisă la toată lumea. Icky a fost și rămâne un exemplu! Rând pe rând în casa ei și-au aflat găzduire, cel puțin pentru un timp, mulți emigranți din Țara noastră. Eu însumi, cel ce semnez acest articol, m-am odihnit în casa lor o vreme.

O altă calitate a fost devotamentul față de parohia în care s-a născut duhovnicește și s-a format ca o creștină binecunoscută. A slujit Parohia ca membră a Reuniunii Doamnelor, secretară financiară al acestui Comitet foarte mulți ani, și președintă vreme de 7 ani sub pastorația subsemnatului. Ea a preluat modul de lucru al înaintașelor din Comitetul AROLA, l-a continuat dar l-a și îmbunătățit. A reprezentat parohia în diferite asociații ortodoxe la nivel local și la nivel eparhial, A fost cea care a inițiat și susținut acțiuni de binefacere și activități voluntare pentru

finanțarea parohiei, a propus și s-au oferit ajutoare nevoiașilor. Dacă Reuniunea Doamnelor are un palmares așa de bogat este și meritul și contribuția doamnei Icky.

Este însă bine știută ultima parte a vieții ei care a fost una de durere și adâncă suferință. Putem da mărturie și unii dintre noi care am vizitat-o dar cea mai bună mărturie o poate da Sandu, soțul ei, care a fost lângă ea zi și noapte. Demn de scos în evidență, cred eu, este devotamentul față de un angajament ce posibil să și-l fi făcut, reciproc, ca să poarte de grijă unul de altul până la moarte. Altfel nu ne putem închipui "încăpățânarea" lui Sandu de a o îngriji acasă, cum a putut, și a nu se folosi de alte locuri de îngrijire atât de la-ndemână aici în America. Așa a închis ochii sub privirea înlăcrimată a lui Sandu! Și de aceea, sunându-l pe Sandu, în seara trecerii ei la Domnul, cu gândul să merg la el pentru a nu fi singur, cu glas jalnic a "strigat" la mine: "nu sunt singur, sunt cu sufletul lui Icky".

Mărturisind toate acestea despre vrednicia doamnei Dorinne-Icky Suba, nu ne-a surprins deloc faptul de a vedea atâtea flori dăruite și atâtea lume care a venit să-i dea ultima sărutare și să-și ia rămasul bun "până la Judecata de pe urmă și obșteasca înviere".

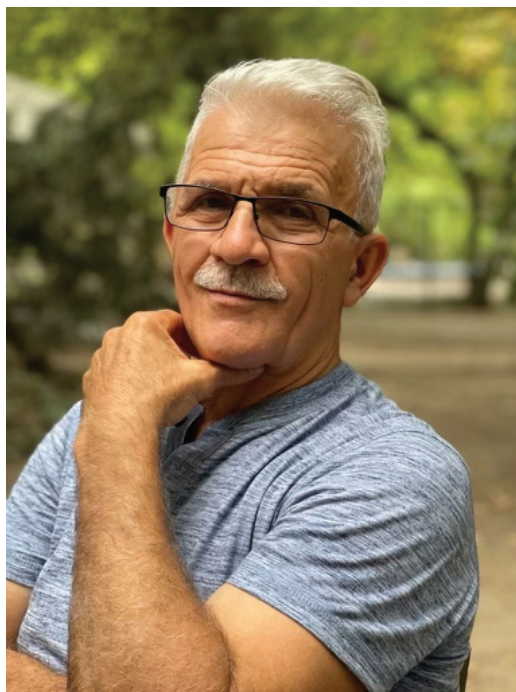
Slujba Înmemorării a fost oficiată de părinții Petru Neaga-paroh și Ion Gherman. Înhumarea a avut loc în Cimitirul "Chestnut Grove Cemetery", aproape de casa lor, din Olmsted Falls.

Mesajul de mângăiere care ni l-ar lăsa adormita în Domnul nouă, nu ar fi altul mai potrivit decât cel din psalmul 114: *"Întoarce-te, suflă al meu, la odihna ta, că Domnul ți-a făcut bine...Bineplăcută voi fi eu înaintea Domnului în pământul celor vii."*

TEODOR – DOREL STROIE

26 august 1958 – 16 martie 2024

PR. ION GHERMAN

A plecat dintre pământeni, spre a se sălășlui sufletul său în veșnicia lui Dumnezeu, vrednicul de pomenire **Teodor- Dorel Stroie**. S-a despărțit de cei dragi ai lui în sâmbăta *Sfinților Cuvioși* din 16 martie 2024. "Un om

cald, inteligent, generos și credincios" cum l-a caracterizat o publicație din România care a anunțat decesul lui. S-a stins din viață așa cum se consumă o lumânare din practica noastră de cult, lumânarea care, de fapt, a ars la căpătâiul său prin purtarea de grijă a soției sale Sorina și a familiei dragi. Lumânarea! Da lumânarea care arde și consumă materialul, dar în același timp răspândește lumină și căldură.

A lăsat în urmă un gol mare, întâi în casa și familia lui, dar nu mai puțin îi va simți lipsa biserica noastră Bunavestire și întreaga comunitate creștină din jurul ei. De fapt pentru trecerea lui la Domnul a suspinat o largă comunitate de români din America și din Țara Mamă, mai cu seamă Țara Făgărașului, ținutul său natal. Am băgat de seamă și câți oameni din lumea americană au regretat îmbolnăvirea și decesul lui, oameni pe care i-a impresionat personalitatea și comportamentul lui moral și, peste acestea, ta-

lentul lui artistic de sculptor.

Se potrivește aici strigătul regelui David rămas în paginile Scripturii Vechiului Testament din 2 Regi 3:38 *"Oare nu știți că un om mare a căzut astăzi în Israel"*.

Cum s-ar putea privi viața lui Dorel pentru a scoate în evidență cât mai bine darurile cu care Dumnezeu l-a înzestrat? Cel mai bun lucru ar fi să ne apropiem de viața lui prin prisma profunde credințe ortodoxe care a stăpânit întreaga sa viață.

Credința ortodoxă, prin care s-a mântuit Dorel, a primit-o prin taina Botezului în biserica din satul natal, Beclean, de lângă Făgăraș, unde s-a născut pe 26 august 1958 ca dar al lui Dumnezeu părinților săi Teodor și Aurica, al doilea dar după sora lui mai mare Mioara. Crescut în ținutul din apropierea mănăstirii Brâncoveanu Sâmbăta de Sus, Dorel a avut marele privilegiu să se formeze creștinește sub grija pastorală alor doi mari duhovnici ardeleni, Arsenie Boca și Teofil Părăianu. L-a întâlnit și s-a folosit de sfaturile părintelui Arsenie, dar cel mai mult l-a călăuzit duhovnicește părintele Teofil. Părintele Teofil afirma în una din expunerile sale că el pe cine își apropie și este vrednic de prietenia sa pe acela îl are în inimă toată viața: *"Cel ce intră în inima mea acolo rămâne, nu mai iese."* Acesta a fost și cazul lui Dorel și stau mărturie numeroase scrisori de la părintele Teofil pe care le-a păstrat în casa sa de-a lungul anilor.

Viața religioasă, Dorel și-a clădit-o nu doar ascultând îndrumările marilor lui duhovnici, ci și cultivând-o prin împărtășirea cu Sfintele Taine, practicarea rugăciunii zilnice împreună cu Sorina și copiii în fața icoanelor cu care este împodobită casa, pelerinaje la mănăstiri, chiar până la Muntele Athos, și lectură religioasă, procurându-și cărți pentru hrana duhovnicească. Cine i-a vizitat sau îi va vizita pe Sorina și pe copii, va vedea o bibliotecă bogată, cum numai în casa unui "teolog" poți afla.

Cum am putea explica la Dorel această preocupare și cultivare duhovnicească? Cunoscându-l destul de aproape, ani la rând fiindu-i duhovnic, gândesc că lăsând în urmă cei doi ani de facultate în inginerie la Brașov "ia venit dor de ducă" și a plecat, prin mari riscuri, peste granița țării cu alți doi colegi și prieteni. Prin Iugoslavia de atunci, și după un popas în Italia la "Campul Latina", unde a prins bine limba Italiană lucrând la diferite ferme agricole, a ajuns în America. Deci, socot eu că intelectualul din el, odată abandonând studiile ingineresti, l-a condus spre cultivarea intelectuală convertind-o spre înzestrarea artistică și religios-morală. Iată motivul înzestrării bibliotecii familiei cu cărți de mare valoare religioasă și artistică.

Depănând, după puteri și cunoaștere, firul vieții sale l-am cunoscut pe Dorel ca pe unul care afișa pe față și comportamentul său smerenie și sinceritate, de aceea, în o împrejurare din viața bisericii, careva din credincioși a afirmat: "cine l-ar putea acuza pe a Dorel de vicleșug sau răutate?" Dacă privim și la poza care însoțește acest articol putem vedea o față de om care place mult la înfățișare și care transpare pace și liniște. Aceste maniere m-au făcut la un moment dat să-l aleg slujitor, în calitate de crâșnic în sfântul Altar, poziție ce a slujit-o până la îmbolnăvire și deces.

În slujba Bisericii, dar mai cu seamă a credinței, pot spune cu certitudine că Dorel a arătat o înaltă conștiință religioasă pe care, hotărât, a decis să o imprime și vieții de familie. În America, unde a dorit să ajungă, Dumnezeu Atoateștiutorul, i-a călăuzit pașii nu spre o metropolă mare, și știm că sunt multe în America de Nord, ci spre un oraș mai mic, Youngstown, din Ohio. Și nu oriunde în acest loc, ci spre familia lui John și Sorina Gușeală, și ei originari din Făgăraș, binecuvântați cu trei fete. Și ochiul lui Dumnezeu, Atoatevăzătorul, îl urmărește! Dintre cele trei surori Gușeală: Simona, Sorina și Sandra, Dorel

a pus ochii pe cea mijlocie, pe Sorina, cu care a întemeiat căsnicia de peste 40 de ani. De la acest moment de viață a început escaladarea voinței lui Dorel de a imprima vieții de familie o adevărată trăire creștinească. Rezultatele acestei ascensiuni se vor observa pe tot parcursul vieții lor. Eu i-am întâlnit odată cu mutarea lor din Youngstown în Cleveland și când au apărut la slujbele din Catedrala noastră Bunavestire. Atunci am aflat că în America și-au ales ca îndrumător spiritual un alt mare duhovnic român, pe părintele Arhimandrit Roman Braga, fost preot în Youngstown, iar mai apoi duhovnicul mănăstirii de maici Schimbarea la față din Ellwood City, PA, întemeiată de Maica Alexandra, fosta Principesă Ileana a României.

Vorbind de rânduiala vieții creștinești din familie, de care s-a îngrijit Dorel cu Sorina, pentru mine și comunitatea noastră, prima mare impresie a fost drăgălășenia micuței lor fiice, Cristina, care senin și cu dezinvoltură spunea crezul la Sf. Liturghie în fața credincioșilor prezenți. A urmat apoi legături mai apropiate, familia Stroie, urmând să fie binecuvântați de Dumnezeu cu încă doi copilași, Teodor-James și Nicole Mary, au dorit să le fim noi, preotul Ioan și preoteasa Dorina nași de botez. Râvna lui Dorel de a imprima viață de adevărat creștin în casa lui iată că a condus spre a face din fiica Nicole astăzi preoteasa parohiei Bunavestire prin căsătoria ei cu teologul și acum preotul Petru Neaga.

Bine înțeles că orice preot preocupat de buna organizare a multiplelor activități din parohia sa încearcă să promoveze în funcții de răspundere pe *"oamenii potriviți la locul potrivit."* Văzând buna rânduială în această familie toți credincioșii au fost de acord să le cerem ajutorul în diferite domenii de activitate. Astfel, atât Dorel cât și Sorina au devenit profesorii la Școala duminicală mai mulți ani. Dorel apoi a fost ales membru în Consiliul Parohial, și mulți ani președinte. A fost delegat la Congresele Eparhiale, membru în corul "Osana", și crâșnicul altarului. Peste toate acestea Dorel nu s-a sfiit să poarte grija clădirii bisericii, instalațiilor, curățeniei sf. altar,

și alte multe lucrări. Fără pretenții și cu mare bucurie *"s-a făcut tuturor toate"*!

Este deosebit de important să punctăm în acest parcurs biografic și darul artistic cu care Dumnezeu l-a înzestrat. Acest "talant" l-a consacrat pe Dorel a fi un mare și talentat sculptor. S-a întâmplat că avându-l aproape, foarte des să află cum și-a descoperit el talentul de sculptor: "Mergeam, zicea el, pe o cărare de sub munte, de la orașul Victoria (aici era elev la Liceu) către Mănăstirea Brâncoveanu și am găsit un ciot de lemn. L-am ridicat și cu cuțitul din buzunar am început să cioplesc vârful bătului și am scos o față umană, intenționând fața părintelui Teofil la care mergeam în vizită." Această lucrare primordială se află și acum în casa lor. Darul sculpturii în lemn și piatră Dorel l-a desăvârșit în America devenind și sursa de existență pentru casa lor. Vreau să afirm cu curaj că din mâna lui Dorel nu a ieșit orice lucru. Lucrările lui sunt de o mare finețe și deosebit de profesional executate. A lucrat pentru două mari companii de monumente funebre în Cleveland dar, pe lângă crucile din cimitire, se pot vedea diferite alte sculpturi luate prin comandă personal. De exemplu, undeva în Cleveland, Kotecky Monument, este plasată macheta în granit a unui automobil "Chevy Truck". În Bazilica *"The National Shrine of the Immaculate Conception"* din Washington DC, este sculptura Sfintei "Kateri Tekakwitha", prima nativă indiană-americană canonizată de Biserica Romano-Catolică, executată de Dorel. La dezvelirea acestei statui din capitala Americii a fost invitat și Dorel, participând cu Sorina și copiii, Cristina, Tedy și Nicole. Aceasta este, aș zice eu, o capodoperă a lucrărilor sale și când am văzut-o îmi venea să repet cuvintele marelui sculptor Michelangelo, care atunci când a terminat lucrarea unei importante statui, cred că statuia lui David, i s-a adresat *"și acum, vorbește"*. Dorel executa lucrări de mare acuratețe și finețe motiv pentru care eu l-am și supranumit *"Dorel mână de aur"*.

Sfântul Apostol Petru în epistola sa 1

Petru 5, 5 învață: *"Dumnezeu le stă împotriva celor mândri, dar celor smeriți le dă har."* Așa l-a ales Domnul pe Teodor Stroie ca în smerenia pe care a cultivat-o în toți ani vieții să dobândească Harul dumnezeiesc și să facă cele mai multe lucruri plăcute Tatălui ceresc și în folosul semenilor săi. Pe lângă mărețele fapte pe care le lasă în urmă în virtutea darului artistic dobândit și a multor lucrări de binefacere, Teodor Stroie lasă după el o familie frumoasă zidită pe temeliiile credinței în Dumnezeu dimpreună cu cre-dincioasa lui soție, Sorina. Au crescut în duhul credinței pe cei trei copii dăruți de Dumnezeu: Cristina, Tedy, astăzi întors să lucreze în România, și Nicole pe care i-au trimis în lume să aducă roade vrednice de laudă. Cei doi gineri, Ionel Sirca și Petrișor Neaga, au aflat consoartele lor de viață Cristina și Nicole pregătite pentru întemeierea unor familii trainice. Aceste osteneli ale lui Dorel au binecuvântat casa lui cu cei nouă nepoți, împlinindu-i-se bucuria de a vedea pe *"copii, copiilor săi"* care îl chemau *"tata"*.

Smerit s-a arătat trupul său și în sicriul în care a fost înfățișat oamenilor la priveghi și

slujba înmormântării. Dar a fost bogată adunarea credincioșilor care au venit să-i dea *"sărutarea cea mai de pe urmă"*, la priveghi și serviciul înmormântării. Mulțime de credincioși erau cu lacrimi pe obraz și mai cu seamă fiii lui spirituali, finii pe care i-a cunoscut și botezat împreună cu Sorina. Impresionant a fost soborul slujitorilor, zece la număr, în frunte cu Înaltpreasfințitul Mitropolit Nicolae cu Protopopul Călin Barbolovici, Preotul duhovnic Ion Gherman, biserica Bunavestire, Protopopul Remus Grama, biserica Sf. Maria, Preotul Petru Neaga, biserica Bunavestire, Preotul Lucian Cristea, România, Preotul George Cautis, Detroit, Pr. Jan Cizmar, St. Theodosius, Cleveland, Pr. Christophor Zaferes, Lorain, OH, Pr. Michael Corbin, Cleveland. Până la obșteasca înviere, trupul credinciosului Teodor Stroie a fost înhumat lângă părinții săi în cimitirul mănăstirii ortodoxe "Adormirea Maicii Domnului" din Jackson, Michigan.

lisuse Împăratul cel preaveșnic arată-l pe robul tău Teodor Stroie moștenitor Împărăției Tale!

THE FAITH magazine

Romanian Orthodoxy in America

YES! I want to subscribe to Credința / The Faith Magazine.
One year subscription (4 issues) — \$ 10 USD / 15 CAD

YES! Please send me the 2023 The Faith Almanac
(Almanahul Credința) — \$ 10 USD / 12 CAD

Make checks payable and mail to:
Vă rugăm să trimiteți comanda pe numele și adresa Arhiepiscopiei:

Romanian Orthodox Metropolia of the Americas
5410 North Newland Avenue • Chicago IL 60656-2026 • USA

Name:

Address:

City:

State:

Zip:

Country:

Phone:
